

Keskuspuisto I osayleiskaava

Selostus

Yleiskaavayksikkö

Tukipalveluyksikkö / Liikennesuunnittelu

Kaupunginvaltuusto 01.04.1996

Etukannen kuva: Keskuspuisto I osayleiskaava-alueen rajaus vuonna 1944 painetulla topografisella kartalla n. 1 : 28 500.

KESKUSPUISTO I
Alue 830000

Osayleiskaavaehdotus

Osayleiskaavan selostus, joka koskee 01.06.1993 päivättyä ja 19.08.1994, 09.01.1995, 12.09.1995 ja 10.10.1995 muutettua osayleiskaavakarttaa, piirustus **nro 4980**.

Alueen määrittely

Suunnittelualue käsittää osia Espoon kaupungin kaupunginosista 20, 21, 22, 26, 40 ja 46. Alueen pinta-ala on n. 480 ha.

Alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee rantaradan ja Länsiväylän varsilla olevien taajamavyöhykkeiden välissä rajoittuen:

-pohjoisessa Suvela II:n ja Tuomarila I:n vahvistettujen asemakaavojen alueisiin, Saarnilaakson, Kuurinkallion ja Kuurinniityn asemakaava-alueisiin sekä Turunväylän tiealueeseen,

-idässä vahvistetun Henttaan osayleiskaavan alueeseen sekä Kilonväylän, Henttaanpellon ja Suurpellon asemakaava-alueisiin,

-etelässä Olarinniityn ja Puolarmaarin ja Latokaski II C:n vahvistettujen asemakaavojen alueisiin sekä Friisinkallion ja Malminmäen asemakaava-alueisiin sekä

-lännessä Keskuspuisto II:n osayleiskaava-alueeseen ja Lugnetin asemakaava-alueeseen.

Keskuspuisto I:n osayleiskaava-alueen ja sitä ympäröivien asemakaava-alueiden rajat on esitetty **liitteessä 1**.

Keski- ja Etelä-Espoon taajamavyöhykkeiden välinen Keskuspuisto on Espoon tärkein lähivirkistysalue. Se palvelee nykyisin noin 120 000 ja tulevaisuudessa lähes 200 000 espoolaista. Keskuspuiston virkistys- ja suojeluarvojen turvaaminen ja kehittäminen edellyttää vahvistettavan osayleiskaavan laatimista. On myös tärkeää, että Keskuspuiston ydinalueen ulkopuolella olevia reuna-alueita asemakaavoitettaessa huolehditaan siitä, että Keskuspuiston virkistysalueet ja ulkoilureitit jatkuvat reuna-alueille ja että joukkoliikennettä ja autoa käyttäville etäämpää tuleville ulkoilijoille osoitetaan kunnolliset yhteydet.

Espoon keskuspuistosta tuli yleinen käsite vasta 1970-luvun yleis- ja seutukaavoituksessa. Keskuspuiston merkitys lähivirkistysaluekokonaisuutena on kasvanut jatkuvasti. Alueen virkistyskäyttö lisääntyi voimakkaasti 1980-luvulla, jolloin kehitettiin mm. ulkoilureittejä ja hiihtolatuja. Puolarmaarin ulkoilutukikohdan toteutuminen parantaa myös Keskuspuiston virkistysmahdollisuuksia. Virkistyspalvelut ovat kuitenkin kasvavaan käyttäjämäärään nähden riittämättömät ja niitä tulee edelleen kehittää. Alueelle tulisi osa-yleiskaavojen valmistuttua aikaansaada myös toiminnallinen käyttö- ja hoitosuunnitelma.

Keskuspuiston yleispiirteinen maan käyttö ja rajautuminen taajamiin on määritelty kuta kuinkin yhtäpitävästi viheralueiden seutukaavoissa 1977 ja 1987, taajamaseutukaavassa 1992, Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 sekä kv:n 19.1.1994 hyväksymässä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osassa 1.

Keskuspuiston osayleiskaavoitus käynnistyi vuonna 1981, jolloin Keskuspuisto päätettiin jakaa kaavoitusta varten kahteen osaan. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi itäosan eli Keskuspuisto I:n osayleiskaavan ohjelman 3.11.1983. Ohjelman liitteenä oli laaja yleiskaavaosaston teettämä Keskuspuiston luonnonsuojelukohteiden inventaario. Tämä selvitys oli aiemmin tehtyjä luontoselvityksiä yksityiskohtaisempi ja sisälsi perustellut suojelutavoitteet osayleiskaavoitusta varten. Selvitys ja sen tavoitteet ovat lähtökohtana tämän osayleiskaavan luonnonsuojelutavoitteille ja suojelualuevarauksille. Selvitys sisältää mm. yksityiskohtaiset lajistoluettelot inventoiduilta alueilta. Osayleiskaavan ohjelman yhteydessä esitettiin myös kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden inventoidut puu- ja kasvilajistot.

Keskuspuisto I:n osayleiskaavan laadinta keskeytyi vuonna 1984, kun yleiskaavaosaston resurssit oli suunnattava Espoon kokonaisyleiskaavan laadintaan. Työ siirtyi edelleen raideliikenneselvityksen sekä Espoon pohjoisosien yleiskaavan valmistelun vuoksi.

Osayleiskaavatyö käynnistyi uudelleen vuonna 1992 kaupunginhallituksen hyväksyttyä 28.1.1992 Keskuspuisto I ja II osayleiskaava-alueiden uudet rajaukset. Samalla kaupunginhallitus päätti, että Espoon keskuspuiston rajat määräytyvät yksityiskohtaisesti reuna-alueiden asemakaavoituksessa, joka tapahtuu yleiskaavan pohjalta. Asemakaavoja laadittaessa on noudatettava Espoon yleiskaavaluonnosta ja Espoon pohjoisosien yleiskaavaa. Reuna-alueiden asemakaavoitus on osittain jo tehty, käynnistynyt tai kaavoitusohjelman mukaan käynnistymässä lähitulevaisuudessa.

Huolimatta siitä, että Keskuspuisto I:n osayleiskaavoitus keskeytyi 1980-luvulla, kaavan ohjelmaa ei ole jouduttu tärkeimpien tavoitteiden osalta muuttamaan, joskin niitä on täsmennetty ja tarkistettu uutta rajausta vastaaviksi.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 17.6.1993 osayleiskaavaluonnoksen asetettavaksi nähtäville RakA 154 §:n mukaan siten muutettuna, että Kuurinniittyä ja Henttaata yhdistävä katualue (Vähänlammentie) merkitään joukkoliikenneväyläksi.

Kaavaluonnos oli nähtävillä 6.9.-30.9.1993, jolloin siitä saatiin yhteensä 22 huomautusta sekä 15 pyydettyä lausuntoa. Lausuntojen johdosta on tehty kaavaluonnokseen 15 muutosta ja huomautusten johdosta 1 muutos. Lisäksi tehtiin joitakin teknisluontoisia muutoksia mm. ulkoilureitteihin ja liitekarttoihin. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 22.9.1994 kaavaluonnokseen tehdyt muutokset sekä huomautusten ja lausuntojen johdosta laaditut vastineet ja päätti lähettää osayleiskaavaluonnoksen kh:lle jatkotoimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus päätti 29.11.1994 hyväksyä RakA 29 §:n mukaista nähtäville asettamista varten 1.6.1993 päivätyn ja 19.8.1994 muutetun osayleiskaavaehdotuksen kuitenkin siten muutettuna, että SL-kaavamääräysten loppuun lisätään lause: "kuitenkin enintään 5 vuoden ajan".

Kaavaluonnos oli nähtävillä 13.2 -16.3.1995, jolloin siitä saatiin yhteensä 11 muistutusta ja 17 pyydettyä lausuntoa. Yksi muistutuksista oli allekirjoittamaton, päiväyksen ja nimimerkillä varustettu. Myöhästyneenä saatiin niinkään yksi allekirjoittamaton, päiväyksen ja nimimerkillä varustettu muistutus. Lausuntojen ja huomautusten johdosta on tehty 4 vähäistä muutosta, jotka eivät edellyttäne uudelleen nähtävälle asettamista. Lisäksi on teknisesti tarkistettu kaavaselostusta vastaamaan ajankohtaista kaavoitusilannetta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta käsittelee kaavaehdotusta kokouksissaan 21.9. ja 5.10.1995 ja päätti 5.10.1995 lausuntonaan RakA 29 §:n mukaisesti nähtävillä olleesta Keskuspuisto I osayleiskaavaehdotuksesta saatujen muistutusten ja lausuntojen johdosta yhtyä yleiskaavayksikön ja tukipalveluyksikön liikennesuunnittelun vastuualueen laatimiin vastineisiin, hyväksyä 1.6.1993 päivätyn ja 19.8.1994 sekä 9.1.1995 ja edelleen 12.9.1995 muutetun piirustuksen nro 4980 mukaisen osayleiskaavaehdotuksen toimitettavaksi kaupunginhallitukselle jatkotoimenpiteitä varten sekä esittää kaupunginhallitukselle kantanaan, ettei kaavaehdotusta ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäväksi RakA 29 §:n mukaan. Osayleiskaavakarttaan on lautakunnan käsittelyn jälkeen 10.10.1995 tehty tekninen tarkistus.

Kaupunginhallitus käsittelee Keskuspuisto I osayleiskaavaehdotusta kokouksissaan 6.2. ja 13.2.1996 ja päätti 13.2.1996 esittää kaupunginvaltuustolle, että kv päättäisi:

-RakA 29 §:ssä säädetyllä tavalla julkisesti nähtävillä ollut Keskuspuisto I osayleiskaavaehdotusta vastaan jätettyjen muistutusten sekä ehdotuksesta annettujen lausuntojen johdosta yhtyä kaupunkisuunnittelulautakunnan 5.10.1995 antamaan lausuntoon,

-hyväksyä 1.6.1993 päivätyn ja 10.10.1995 muutetun piirustuksen nro 4980 mukaisen Keskuspuisto I osayleiskaavan sekä

-kehottaa kaupunginhallitusta peruuttamaan kaupunginvaltuuston 19.1.1994 hyväksymän Espoon pohjoisosien yleiskaavan vahvistamista koskevan alistuksensa siltä osin kuin se koskee Keskuspuisto I osayleiskaavaan sisältyviä alueita.

Kaava-asiakirjoihin liitettiin myös 6.6.1995 päivätty muistio "Tietoja Espoonväylästä ja Finnoontien nykytilanteesta".

Kaupunginvaltuusto käsittelee Keskuspuisto I osayleiskaavaehdotusta kokouksissaan 4.3. ja 1.4.1996 ja päätti 1.4.1996 hyväksyä osayleiskaavan kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti sekä kehottaa kaupunginhallitusta peruuttamaan kv:n 19.1.1994 hyväksymän Espoon pohjoisosien yleiskaavan vahvistamista koskevan alistuksensa siltä osin kuin se koskee Keskuspuisto I osayleiskaavaan sisältyviä alueita.

Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomuksen: "Kaupunginvaltuusto toivoo, että koska Alakallion kouluvarauksen käyttäminen koulurakentamiseen tulee ajankohtaiseksi vasta vuoden 2020 jälkeen kaupunginhallitus huolehtisi, että aluetta ei käytetä ennen tätä muuhun rakentamiseen."

Tämä julkaisu sisältää Keskuspuisto I:n osayleiskaavan selostuksen. Kv:n päätös alistetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Espoossa 13.05.1996

Yleiskaavapäällikkö

Matti Saukkonen

Apulaisyleiskaavapäällikkö

Leo Rantala

	Alueen määrittely	
	Alueen sijainti	
	Esipuhe	
	Sisällysluettelo	
	Liiteluettelo	
1	PERUSTIEDOT.....	1
11	Suunnittelutilanne.....	1
	11.2 Yleiskaava.....	2
	11.3 Osayleiskaavat ja asemakaavat.....	2
	11.4 Rakennusjärjestys.....	2
	11.5 Tonttijako ja -rekisteri.....	2
	11.6 Rakennuskiellot.....	2
	11.7 Päätökset, suunnitelmat.....	2
	11.8 Pohjakartta.....	2
12	Maanomistus.....	2
13	Väestö ja työpaikat.....	3
	13.1 Henkikirjoitettu väestö.....	3
	13.2 Työpaikat.....	3
14	Rakennettu ympäristö.....	3
	14.1 Kokonaisrakenne.....	3
	14.2 Maankäyttö.....	3
	Palstoitettut ja rakennetut alueet.....	3
	Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti.....	3
	Kevyen liikenteen väylät.....	3
	Virkistysalueet ja ulkoilureitit.....	3
	Erityisalueet.....	4
	14.3 Palvelut.....	4
	Joukkoliikennepalvelut.....	4
	Virkistyspalvelut.....	4
	14.4 Yhdyskuntatekninen huolto.....	4
	Vesihuolto.....	4
	Energiahuolto.....	5
	Tietoliikenne.....	5
	Jätehuolto ja puhtaanapito.....	5
15	Luonnonympäristö.....	5
	15.1 Yleiskuvaus.....	5
	15.2 Korkokuva.....	5
	15.3 Kallioperä.....	5
	15.4 Maaperä.....	6
	15.5 Vesiolot.....	6
	15.6 Ilmasto-olot.....	6
	15.7 Kasvillisuus.....	6
	Yleiskuvaus.....	6
	Metsä- ja suokasvillisuus.....	7
	Kulttuurikasvillisuus.....	7
	15.8 Eläimistö.....	7

SISÄLLYSLUETTELO		SIVU
16	Suojelukohteet	7
	16.1 Luonnonsuojelukohteet.....	7
	16.2 Muinaismuistoalueet	8
	16.3 Kulttuurivaranto	8
	Söderskog.....	8
	Gerk (Gerkgård).....	8
17	Ympäristön vauriot, häiriöt ja ongelmat.....	9
	17.1 Metsäluonnon muutokset.....	9
	17.2 Hoitamattomat maatilat.....	9
	17.3 Ilman pilaantuminen.....	9
	17.4 Liikennemelu.....	10
2	TAVOITTEET.....	11
21	Osayleiskaavan laatimisen syyt.....	11
22	Yleispiirteisempien kaavojen antamat tavoitteet.....	11
	22.1 Seutukaava.....	11
	22.2 Yleiskaava.....	11
23	Asumista ja työpaikkoja koskevat tavoitteet.....	12
	23.1 Työpaikka-alueet.....	12
	23.2 Maatilojen talouskeskusten alueet.....	12
24	Palveluja koskevat tavoitteet.....	12
	24.1 Opetus- ja sivistystoimenpalvelut.....	12
	Alakallion koulualue.....	12
	Kokinpuiston ulkotapahtuma-alue.....	12
	24.2 Joukkoliikennepalvelut.....	12
25	Virkistystä ja liikuntaa koskevat tavoitteet.....	13
	25.1 Lähivirkistysalueet.....	13
	25.2 Urheilualueet.....	13
	25.3 Ulkoilureitistö.....	13
	25.4 Kuntoradat, valaistut ladut ja luontopolku.....	14
	25.5 Ratsastustiet.....	14
	25.6 Tekolampi.....	14
26	Yhdyskuntateknisen huollon tavoitteet.....	14
27	Liikenteen tavoitteet.....	14
	27.1 Yleistä.....	14
	27.2 Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti.....	15
	27.3 Joukkoliikenne.....	15
	27.4 Kevyt liikenne.....	16
	27.5 Liikenteen ympäristöhäiriöiden vähentäminen.....	16
28	Ympäristön kehittämisen ja hoidon tavoitteet.....	16
29	Suojelua koskevat tavoitteet.....	17
	29.1 Luonnonsuojelualueet.....	17
	29.2 Muinaismuistoalueet.....	17
	29.3 Kulttuurihistoriallisen ympäristön suojele.....	17

SISÄLLYSLUETTELO	SIVU
3 OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT.....	18
31 Yleisperustelu ja -kuvaus.....	18
32 Maanomistus.....	18
33 Kokonaismitoitus.....	18
34 Rakennettuympäristö.....	18
34.1 Kokonaisrakenne.....	18
34.2 Maankäyttö.....	18
34.21 Korttelialueet.....	18
AM -alueet.....	19
YO -alueet.....	19
YYV -alueet.....	19
TY -alueet.....	19
34.22 Katu- ja liikennealueet.....	19
Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti.....	19
Kevytliikenne.....	20
Joukkoliikenne.....	20
34.23 Virkistysalueet.....	20
VL-1 -alueet.....	20
VL-2 -alueet.....	20
34.24 Erityisalueet.....	21
EHE -alueet.....	21
EV -alueet.....	21
34.25 Vesialueet.....	21
34.26 Maatalousalueet.....	21
34.3 Palvelut.....	21
34.4 Yhdyskuntatekninen huolto.....	22
35 Luonnonympäristö.....	22
36 Erityispiirteet ja suojelukohteet.....	22
37 Ympäristöhaitat ja häiriöt ja niiden vähentäminen.....	22
37.1 Yleistä.....	22
37.2 Ympäristövaikutusten tarkistuslista.....	23
38 Kaavamerkintöjen ja -määräysten perusteluja.....	24
38.1 Nimistön perustelut.....	24
39 Sovellukset ja suositukset.....	25
4 TOTEUTTAMINEN.....	26
41 Rakentamisaikataulu.....	26
42 Kunnan toteuttamistoimenpiteet.....	26
43 Muiden toteuttajien toimenpiteet.....	26
5 SUUNNITTELUVAIHEET.....	27
51 Aloite ja ohjelmointi.....	27
52 Suunnittelu.....	27
6 TILASTOLOMAKE.....	28

LIITEKARTTALUETTELO

Liite-nro	Liitekartan nimike	Mittakaava
1	Keskuspuisto 1 ja II, Osayleiskaava-alueiden ja ympäröivien asemakaava-alueiden rajat	1: 20 000
2	Keskuspuisto 1, Ote vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmästä	1: 1 00 000
3	Keskuspuisto 1, Ote taajama-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet käsittävästä seutukaavasta	1: 1 00 000
4	Keskuspuisto 1, Ote Espoon yleiskaavaluonnoksen 1988 ja Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotuksen 1992 yhdistelmästä	1: 20 000
5	Keskuspuisto 1, Osayleiskaavan maanomistuksen jakaantuminen	1: 10000
6	Keskuspuisto 1, Osayleiskaava-alueen ja lähiympäristön väestö karttaruudittain 1.1.1992	1: 20 000
7	Keskuspuisto 1, liikenneverkko/Nykytilanne	1: 10 000
8	Keskuspuisto 1, Ote Espoon latuverkon yleissuunnitelmasta (kh hyv. 20.3.1984)	1: 40 000
9	Keskuspuisto 1, Ote pääkaupunkiseudun runko- ja pääraittiverkkosuunnitelmasta vuodelle 2005	1: 60 000
10	Keskuspuisto 1, Ote ympäristönsuojelutoimiston laatimasta Keskuspuiston luontopolkusuunnitelmasta 1992	1: 4 000
11	Keskuspuisto 1, Joukkoliikenne/Nykytilanne	1: 50000
12	Keskuspuisto 1, Yhdyskuntatekninen huolto, pääjohdot/Nykytilanne	1: 10 000
13	Keskuspuisto 1, luonnonympäristön inventointi	1: 20 000
14	Keskuspuisto 1, Ote topografisesta kartasta vuodelta 1944	1: 20 000
15	Keskuspuisto 1, Metsä- ja kasvupaikkatyypit	1: 10 000
16	Keskuspuisto 1, Maisemakuvalliset erityispiirteet ja suojelukohteet	1: 10000
17	Keskuspuisto 1, Ilman saasteiden vaikutus metsiin pääkaupunkiseudulla 1992/Ote YTV:n julkaisusta C 1993:16	n. 1:250000
18	Keskuspuisto 1, Joukkoliikenne/Tavoitelinjasto	1: 50 000
19	Keskuspuisto 1, liikenteen yleissuunnitelma	1: 10000
20	Keskuspuisto 1, Kevyen liikenteen suunnitelma	1: 4 000
21	Keskuspuisto 1, Piha-alueiden kasvillisuus, merkkien selitys	
22	Keskuspuisto 1, Söderskog, pihapiirin puut ja pensaat	1: 500
23	Keskuspuisto 1, Gerkin tilakeskus, pihapuut ja -pensaat	1: 1 000

1 PERUSTIEDOT

11 Suunnittelutilanne

Espoo on kuulunut Helsingin seutukaavaliiton alueeseen. Seutukaavaliitto on 1.1.1993 laajentanut toimintaansa ja muuttunut Uudenmaan liitoksi. Seutukaavojen tilanne on seuraava:

Maa- ja metsätalousalueet, virkistysalueet ja suojelualueet käsittävä seutukaava (I): Sisäasiainministeriö vahvistanut 12.12.1977. Lainvoimainen 15.7.1980.

I seutukaavan muutos: Ympäristöministeriö vahvistanut 30.10.1987. Lainvoimainen 20.1.1989.

Suojelualueet, virkistysalueet sekä maa- ja metsätalousalueet käsittävä seutukaava (II): Ympäristöministeriö vahvistanut 30.10.1987. Lainvoimainen 20.1.1989.

Em. vahvistetuista seutu kaavoista laadittu kaavayhdistelmä on liitteenä 2.

Jätehuollon alueet käsittävä seutukaava (111): Ympäristöministeriö vahvistanut 30.10.1987. Lainvoimainen 20.1.1989.

Arvokkaat harjumaisemat käsittävä seutu kaava: Seutukaavaliiton liittovaltuusto hyväksynyt 10.6.1992.

Energiahuollon seutukaava: Seutukaavaliiton liittovaltuusto hyväksynyt 13.10.1992.

Taajama-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet käsittävä seutukaava: Seutukaavaliiton liittovaltuusto hyväksynyt 15.12.1992. Alistettu ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Ote kaavasta **liitteenä 3.**

11.2 Yleiskaava

Korkein hallinto-oikeus pysytti päätöksellään 7.11.1984 Uudenmaan lääninoikeuden päätöksen, jolla Espoon kv:ssa 17.5.1978 hyväksytty yleiskaava kumottiin. Uusi Espoon yleiskaavaluonnos oli RakA 154 §:n mukaan nähtävillä 29.10.- 27.11.1987. Ksl hyväksyi kaavaluonnoksen 28.6.1988. Tästä suunnitelmasta käytetään jäljempänä nimitystä **Espoon yleiskaavaluonnos 1988**. Ote on yhdistelmäliitteessä **4.**

Kaupunginhallitus päätti 20.6.1989, että em. kaavaluonnosta käytetään suunnittelun ja lupakäsittelyn pohjana ja että Espoon yleiskaava käsitellään kahdessa osassa. Kh päätti myös, että ennen **Espoon eteläosien yleiskaavan** jatkokäsittelypäätöstä on laadittava tarkastelu metron ja muun raideliikenteen kehittämisen vaikutuksesta maankäyttöön ja liikenteen järjestelyyn sekä kustannuksiin. **Raideliikenneselvitys** valmistui 7.5.1991. Kh päätti 25.2.1992 selvityksen käsiteltävään eteläosien yleiskaavan jatkokäsittelyssä noudatettavista ohjeista ja periaatteista. Kh päätti edelleen 25.4.1994, että Espoon eteläosien yleiskaavasta valmistellaan ensi vaiheessa kaupunkitarkastelut kv:n käsiteltäväksi. Tämä ns. kaupunkirakenneselvitys on ksl:n, kh:n ja kv:n käsittelyssä syksyllä 1995.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 11.1.1990 ehdotuksen Espoon pohjoisosien yleiskaavaksi. Se käsittää Vanhan-Espoon ja Pohjois-Espoon suuralueet. Kh hyväksyi 28.6.1990 ehdotuksen asetettavaksi nähtäville RakA 29 §:n mukaan. Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 10.9.-12.10.1990 ja toistamiseen 30.9.-23.11.1992. Kaupunginvaltuusto päätti 19.1.1994 hyväksyä **Espoon pohjoisosien yleiskaavan** itä- ja eteläosiltaan ja palautti muun osan uudelleen valmisteltavaksi. Keskuspuiston pohjoisosat kuuluvat kv:n hyväksymään yleiskaavan osaan 1. Yleiskaavan osa II oli RakA 29 §:n mukaisesti nähtävillä 14.3.-18.4.1995. Kv:n hyväksymää yleiskaavan osaa I käytetään sen käsittämisen alueen osalta suunnittelun sekä poikkeus- ja lohkomislupa-asioiden käsittelyn pohjana. (Kh 1.2.1994). Ote tästä yleiskaavan osasta on yleiskaavaehdotus 1992:n muodossa yhdistelmäliitteessä **4.** Espoon eteläosien yleiskaavan alueella suunnittelun sekä poikkeus- ja lohkomislupakäsittelyn pohjana käytetään kaupunkisuunnittelulautakunnan 28.6.1988 hyväksymää Espoon yleiskaavaluonnosta. (Kh 1.2.1994). Keskuspuiston eteläosat kuuluvat Espoon eteläosien yleiskaavan alueeseen.

11.3

Osayleiskaavat ja asemakaavat

Alueella ei ole vahvistettuja osayleiskaavoja eikä asemakaavoja. Alueen itäreunalla on 21.12.1989 vahvistettu Henttaan osayleiskaava. Länsireunaan rajoittuu Keskuspuisto II:n osayleiskaava-alue, jonka ohjelman ksl hyväksyi 4.3.1993. Ympäröivien reuna-alueiden kaavoitustilanne on esitetty kh:n 16.5.1995 hyväksymän KTS-kaavoitusohjelman 1995-99 mukaisesti tarkistettuna liitteessä 1.

11.4

Rakennusjärjestys

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.11.1991 Espoon uuden rakennusjärjestyksen. Se tuli voimaan 1.1.1992 alkaen.

11.5

Tonttijako ja -rekisteri

Alue on jaettu kiinteistöihin, jotka on merkitty maarekisteriin.

11.6

Rakennuskiellot

Alue on RakL 42 §:n 2. momentin 3. kohdan mukaan rakennuskiellossa asemakaavan laatimista varten 31.12.1995 saakka.

11.7

Päätökset, suunnitelmat

Keskuspuisto jaettiin kh:n 31.3.1981 hyväksymässä kaavoitusohjelmassa kahteen osayleiskaava-alueeseen, Keskuspuisto I:een ja Keskuspuisto II:een.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 3.11.1983 Keskuspuisto I:n osayleiskaavan ohjelman ja merkitsi tiedokseen koko Keskuspuiston luontoselvityksen. Selvitys sisältää mm. suojeltaviksi esitettyjen alueiden kasvilajistoluettelot.

Kh hyväksyi 3.11.1992 KTS-kaaavoitusohjelman 1993-97 ja vuoden 1993 kaavoitusohjelman. Ohjelmassa Keskuspuisto I:n kv-käsittelyn alkaminen on ajoitettu vuoteen 1995. Kh:n 17.5.1995 hyväksymässä KTS-kaavoitusohjelmassa 1995-99 ja vuoden 1995 kaavoitusohjelmassa osayleiskaavan kv-käsittely on myös ajoitettu vuoden 1995 lopulle.

Kaupunginhallitus päätti 28.1.1992, että

- Keskuspuisto I ja II osayleiskaava-alueiden ja niitä ympäröivien asemakaava-alueiden väliset rajat määritetään piir.nro 4786/12.11.1991 mukaisesti (Liite 1).
- Espoon keskuspuiston rajat määräytyvät yksityiskohtaisesti asemakaavoituksessa, joka tapahtuu yleiskaavan pohjalta,
- asemakaavoja laadittaessa noudatetaan Espoon yleiskaavaluonnosta (1988) ja Espoon pohjoisosien yleiskaavaehdotusta.

11.8

Pohjakartta

Pohjakartta 1:4000 mittakaavassa on Espoon kiinteistöviraston mittausosaston laatima ja täyttää 24.6.1982 annetun kaavoitusmittausasetuksen (493/82) vaatimukset.

12

Maanomistus

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on n.479,1 ha. Alueella on n. 60 tilaa tai tilan osaa. Maanomistuksen jakaantuma on:

- Espoon kaupunki	n. 176,5 ha	(36,8%)
- Espoon seurakunnat	n. 5,4 ha	(1,1%)
- Asuntosäätiö	n. 3,3 ha	(0,7%)
- Muut maanomistajat	n. 293,9 ha	(61,4 %)
Yhteensä:	n. 479,1 ha	(100,0%)

Maanomistus on esitetty **liitteessä 5**

13

Väestö ja työpaikat

13.1

Henkikirjoitettu väestö

Kaava-alueella asui 1.1.1992 yhteensä 30 henkilöä. Kaava-alueen ja lähiympäristön väestö on **liitteessä 6**.

13.2

Työpaikat

Työpaikkoja alueella oli 1.1.1992 yhteensä noin 20 kpl.

14

Rakennettu ympäristö

14.1

Kokonaisrakenne

Pääosa alueesta on vaihtelevaa metsää, jota kulttuurihistoriallisesti arvokkaat pellot rajaavat idässä ja lännessä (Gerk-Nygrannas ja Söderskog). Maatilojen asutushistoria ulottuu 1500-luvulle asti. Järjestynyttä omakoti asutusta on Lakeanmäentien varressa. Alueen sisäosissa on joitakin viljelyksestä pois jääneitä niittyjä. Järviä ja lampia on aiemmin ollut purojen lähdealueilla. Nykyisin nämä ovat suoalueiksi muuttuneina arvokkaita luonnonsuojelukohteita.

14.2

Maankäyttö

Palstoitetut ja rakennetut alueet

Ainoat rakennetut alueet ovat Lakeanmäentien varren omakotialue sekä Gerkin ja Söderskogin tilakeskukset.

Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti

Osayleiskaava-alue rajoittuu pohjoisessa Turunväylään, idässä suunniteltuun Kilonväylään (Kehä II) ja lännessä Suvimetsäntiehen (nyk.Finnoontiehen). Alue liittyy tie- ja katuverkkoon ympäröivien asuntoalueiden kautta. Alueella on nykyisin vain yksityisteitä. Alueen keskelle jääväitä Henttaan asuntoalueelta on asuntokatutasoinen yhteys muuhun katuverkkoon. Suora autoliikenteen yhteys Henttaalta Espoon keskukseen puuttuu. Nykyisin Henttaalta Espoon keskukseen voidaan ajaa vain Kokinkyläntien ja Turunväylän kautta tai Olarin katuverkon ja Finnoontien kautta. Liikenneverkon nykytilanne on esitetty **liitteessä 7**.

Alueelle saapuvien pysäköintiä palvelevat mm. Puolarmaarin pysäköintialue (n. 200 ap) sekä ympäröivien asuntoalueiden yleiset pysäköintialueet. Lisäksi Keskuspuiston laidoille on syntynyt pieniä, epävirallisia pysäköintialueita. Olarinniityn koulualueelle valmistuva noin 170 auton pysäköintialue palvelee myös Keskuspuiston ulkoilijoita.

Kevyen liikenteen väylät

Keskuspuiston ulkoilutiet liittyvät ympäröivien alueiden pyörä- ja jalankulkuteiden verkostoon. Ulkoilutiet palvelevat ensisijaisesti vapaa-ajan ulkoilua (kävely, pyöräily, lenkkeily, hiihto), mutta osa niistä välittää myös työ- ja asiointimatkaliikennettä. Myös nykyiset kevyen liikenteen väylät ilmenevät **liitteestä 7**.

Virkistysalueet ja ulkoilureitit

Seudun runkokaavassa 1968 ja Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1968 ei vielä tunnettu käsitteenä Espoon keskuspuistoa. Tämä virkistysaluekokonaisuus oli emo kaavoissa erimuotoinen ja kooltaan pienempi kuin nykyisissä seutukaavoissa ja yleiskaavasunnitelmissa. **Espoon keskuspuistosta tuli käsite vasta 1970-luvun yleiskaavoituksessa**. Samalla sen muoto ja koko vakiintuivat. Keskuspuistossa ei ole vahvistettuja asemakaavapuisto-

ja, mutta seutukaavoissa ja yleiskaavasunnitelmissa alue on pääosin varattu virkistysalueiksi, suojelualueiksi sekä maa- ja metsätalousalueiksi.

Keskuspuisto sijaitsee kaupunkirakenteessa reuna-alueiden taajamiin nähden edullisesti.

Nykyisin n. 120 000 ja tulevaisuudessa lähes 200 000 espooalaista asuu sen tuntumassa ja voi kotoaan päästä alle 1/2 tunnissa tälle virkistysalueelle kevyen liikenteen väyliä pitkin, omalla autolla tai bussilla. **Aluetta käytetään ahkerasti mm. ulkoiluun ja kiintorastisuunnistukseen.**

Kokinmetsän länsiosassa on Espoon ympäristönsuojelutoimiston suunnittelema n. **1,4 km pituinen luontopolku.** Ote suunnitelmasta **liitteenä 10.**

Ulkoilua pyritään ohjaamaan ulkoiluteille, mutta yhtenäistä reittiverkkoa ei vielä ole. Lisääntynyt kaupungin maanomistus sekä rakennetut ulkoilutiet ja kuntoradat ovat parantaneet liikuntamahdollisuuksia. Ulkoilutiet Puolarmaarista Kuurinniityn ja Suvelaan sijaitsevat kaukolämpökanavan päällä. Olarin pohjoispuolella on liityntäreitteineen n. **2,5 km pituinen valaistu kuntorata/hiihtolatu** ja Henttaanmetsässä **5 km valaistu hiihtolatu/ulkoilutie.** **Ulkoilun tukikohta** valmistuu Puolarmaarin kaava-alueelle.

Keskuspuisto liittyy idässä Mankkaan ja Turvesuon kautta Kilonpuistoon ja kaakossa Gräsanojan laakson kautta meren rantaan. Pohjoisessa ulkoiluyhteydet johtavat Kuurinniityn, Ymmerstan ja Kasavuoren kautta Oittaalle ja edelleen Nuuksiin. Suomenojan laakson yhteydestä meren rantaan puuttuu osuus Länsiväylän kohdalla, samoin yhteydet Keskuspuisto II:n alueelle. Ulkoilutiet on esitetty liikenneverkon nykytilanekartassa **liitteessä 7.**

Erityisalueet

Olarinniityn länsipuolella Kokinmetsässä on kaupungin maalla Verna Oy:n ylläpitämä n. 2000 m² laajuinen **pieneläinten uurnahautausmaa.** Tuhkausta alueella ei suoriteta.

14.3 Palvelut

Joukkoliikennepalvelut

Keskuspuiston alueella ei nykyisin ole toimintoja, jotka edellyttäisivät joukkoliikennepalveluja, mutta mm. alueen eteläpuolelle valmistuva Puolarmaarin ulkoilutukikohta edellyttäne näitä yhteyksiä. Aluetta palveleva joukkoliikenne käyttää Finnoontietä, Puolarintietä ja ympäröivien asuinalueiden katuja. Myös alueen keskellä olevalle Henttaan asuinalueelle on joukkoliikennedyhteys, samoin Kuurinniityn. **Liitteessä 11** on esitetty Keskuspuistoa palvelevat joukkoliikennelinjat ja 1 000 m kävelyetäisyys puistoon. Haja-asutusalueilla kävelyetäisyys bussipysäkillä saa Espoon joukkoliikenteen palvelutaso-ohjeen mukaan olla enintään 1 000 m. Samaa kävelyetäisyyttä voidaan virkistysalueilla pitää kohtuullisena tavoitteena. Vain pieni osa kaava-alueesta jää tämän tavoitteen ulkopuolelle.

Espoonlahdesta, Matinkylästä, Espoon keskuksesta ja Kauniaisten suunnalta Keskuspuistoon pääsee melko hyvin joukkoliikenteellä. Tapiolan suunnalta yhteydet ovat kohtuulliset, mutta Leppävaaran suunnalta varsinkin viikonloppuisin huonot. KTS-kaudella 1993-97 Keskuspuistoa palvelevaan joukkoliikenteeseen ei tule oleellisia muutoksia. Yhteys Matinkylästä Keskuspuiston läheisyyteen paranee. Sensijaan yhteydet Westendistä ja Haukilahdesta huononevat.

Virkistyspalvelut

Kaava-alueen eteläpuolelle rakennettava **Puolarmaarin ulkoilutukikohta** tulee olemaan virkistysalueen tärkein palvelupiste. Tukikohtina tulevat palvelemaan myös **alueen reunamien koulut** Olarinniityssä, Friisilässä, Sunassa, Alakalliossa, Kuurinniityssä ja Sepänkylässä. Lisäksi reunamien kaavoissa on **virkistystoiminnan rakennusten aluevarauksia** mm. Henttaalla sekä Tuomarilan eteläosassa.

14.4 Yhdyskuntatekninen huolto

Vesihuolto

Alueen kiinteistöjä ei ole liitetty yleiseen vesi- ja viemäriverkkoon. Alueella sijaitsee sen sijaan **kaksi** Suomenojan laakson kautta pohjoisesta Suomenojan puhdistamolle joh-

dettua **pääviemäriä**. KT5-kauden hankeohjelmassa ei ole vesi- ja viemäriverkon runko-johtohankkeita itse suunnittelualueelle. Vesi huollon runkojohdot ovat **liitteessä 12**.

Energiahuolto

Alue kuuluu Espoon Sähkö Oy:n toiminta-alueeseen. Alueella sijaitsevat idästä Suomenojan lämpövoimalaan ja Kirkkonummelle johtavat **maakaasun runkojohdot** sekä Suomenojalta Kauniaisiin ja Suvelaan johtavat **kaukolämpöjohdot**. Alueella on myös yksi 110 kV voimajohto ja muutamia 20 kV voimajohtoja. **Liite 12**.

Tietoliikenne

Alue kuuluu eri postipiireihin. Kiinteistöt on liitetty Helsingin Puhelinyhdistyksen puhelinlinkaapeliverkoston.

Jätehuolto ja puhtaanapito

Alue kuuluu YTV:n järjestämän jätehuollon ja Espoon kaupungin puhtaanapidon piiriin.

15 Luonnonympäristö

15.1 Yleiskuvaus

Kaava-alue on osa laajempaa Keskuspuistoa. Se koostuu Suvimetsän, Kuurinmetsän, Henttaanmetsän ja Kokinmetsän muodostamasta yhtenäisestä metsämassiivista. Tätä ydinosa luonnehtivat erilaiset selännemetsät ja niiden väliset korpimaiset suojuotit. Metsämassiiviin liittyy kapean metsäisen kannaksen kautta koillisesta Smedsinmetsän maastoltaan edellisten kaltainen osa. Peltoja metsäsaarekkeineen on kaava-alueen länsiosassa Söderskogissa (Söderskoginpellot, Riimuniitty) sekä kaava-alueen itäosassa Gerkin länsi- ja eteläpuolella (Norråkern, Salsåkern). Henttaanmetsässä on lisäksi umpeen kasvava takamaapelto (Rönnängen -Källkärr) ja suoniitty (Mössenkärr).

Maastomuotoja myötäileviä rajoja ovat Suvimetsän lounainen metsänreuna, osa Kokinmetsän pohjoista metsänreunaa sekä Lillträskmossenin (nyk. Henttaansuon) pohjois- ja luoteisreuna. Kaava-alueen rajaus ei juuri seuraa luonnonmukaisia rajoja, vaan se on puhtaasti tekninen. **Keskuspuiston virkistysaluekokonaisuus tarkentuu reuna-alueiden asemakaavoissa.**

Kaava-alue on itä-länsisuunnassa n. 4,5 km pitkä. Alueen leveys vaihtelee n. 110 m:stä (Kuurinniityn ja Henttaanpellon kaava-alueiden väli) n. 1,6 km:iin (Henttaanmetsän keskiosa). Ympäröiville asemakaava-alueille ulottuva todellinen Keskuspuisto on kauttaaltaan selvästi leveämpi. Luonnonympäristön inventointi on **liitteessä 13**.

15.2 Korkokuva

Alueen pinnanmuodot ovat määrättyneet mannerjään kulutuksessa hioutuneiden kallioperän kohoumien ja halkeamien sekä myöhemmin lähinnä Litorinamereen laskeneiden muinaisjokien virtausten mukanaan tuomien ainesten mukaan. Ne kerrostuivat tuolloin laajentuvina saarina olleiden kalliokohoumien välisten salmien pohjille. Nykyiset maaston korkeudet vaihtelevat 6:n (Henttaanpellon kaakkoisosa) ja 47:n (Mossasvedjebergenin huippu) metrin välillä merenpinnasta. Litorinameren muinaisrantaviiva sijaitsee korkeustasolla + 34 m mpy. Matalimmat alat ovat nykyisillä savikkopelloilla 10- 15 metrin korkeudella merenpinnasta. Kallioselänteiden ja mäki en väliset korpi- ja avosuopainanteet ovat keskimäärin korkeustasolla + 20 m mpy.

Hyvän yleiskuvan Keskuspuisto I:n pinnanmuodostuksesta saa mm. vuonna 1944 painetusta 1930-luvun tilanteen mukaisesta topografisesta kartasta, koska silloin alueen reunamille ei vielä ollut syntynyt taajamamuotoista asutusta. Karttaote **liitteenä 14**.

15.3 Kallioperä

Kuurinmäen metsäalueen kallioperä on vulkaanista amfiboliittia. Kokinmetsä kvartsiittia itäosaa lukuunottamatta, joka on graniittia. Henttaanmetsän ja Kuurinmetsän kalliot ovat kvartsiittia. Söderskoginpeltojen kohdalla ja kaava-alueeseen kuuluvalla osalla

Suvmetsää kallioperä on puolittain kvartsiittia, puolittain amfiboliittia. Emäksistä amfiboliittia lukuunottamatta kivilajit ovat vähäravinteisia, joten rehevät maastokohdat eivät johdu kallioperästä.

15.4 Maaperä

Irtaimet maalajit ja niiden jakautuminen kaava-alueella ovat tulosta jääkauden jälkeisen maankohoamisen sekä Litorinameren vedenvirtausten lajittelevan ja kasaavan toiminnan yhteisvaikutuksesta. Paljaksi huuhtoutuneita kalliokohoumia reunustavat moreenikerrostumat. Viljelystä poistuneiden peltojen mullaskerroksen alla on savea kuten myös Mössenkärriin, Källkärrin ja Rönnängenin turvekerrosten alla. Näiden savialueiden ja moreenivyöhykkeiden rajalla on paikoin hiesua. Källkärrin ja Majkärrin välinen kapea painanne on hietaa. Turvetta on eniten Lillträskmossenilla (nyk. Henttaansuolla).

15.5 Vesiolot

Keskuspuistossa ei ole järviä eikä lampia. Kevättulvat pitävät Mössenkärriin keskiosaa jonkin aikaa allikkona. Pintavedet virtaavat alueelta pieniä puroja sekä Finnoonojaa ja Gräsanojaa pitkin mereen. Söderskogin peltojen halki virtaavaan Hösmärinojaan laskee lännestä Suvmetsänoja.

Kuurinmetsän ja Henttaanmetsän länsiosan vedet keräytyvät Rönnbäckeniin ja Källkärrbäckeniin virraten Mössenkärriin kautta Hösmärinojaan ja edelleen Finnoonojaan. Henttaanmetsän itäosan ja Kokinmetsän länsiosan vedet laskevat Puolarmetsänojaa pitkin Finnoonojaan.

Keskuspuiston itäosan vedet Smedsinmetsästä ja Lillträskmossenilta (nyk. Henttaansuolta) laskevat Henttaanojaa pitkin Lukupuroon. Henttaanpellon ja sen metsäsaarekkeiden vedet laskevat Jerkinojaa pitkin Henttaanojaan. Jerkinojaan laskee myös itäisen peltoalueen halki kulkeva Vävarsbäcken. Kokinmetsän länsiosan vedet keräytyvät puiston eteläpuolella Vanbrobäckeniin, josta ne laskevat edelleen Lukupuron kautta Gräsanojaan. Vesistöt ovat luonnonympäristön inventointikartassa (**liite 13**).

Kaava-alueella ei ole merkittäviä pohjavesialueita. Etelässä alue sivuaa Puolarmetsän pohjavesialuetta. Moreenimaiden ja savikoiden vaiheuttamisvyöhykkeen hieta-alueet ovat Keskuspuiston pohjavesirikkaimpia alueita.

15.6 Ilmasto-olot

Keskuspuistoa ympäröivät metsäselänneet hajauttavat Etelä-Espoossa vallitsevat lounaistuulet. Vain harvemmin pohjoisesta ja koillisesta puhaltaville tuulille ovat alttiina Keskuspuiston itäosien peltoaukeat. Suomenojan laaksoa pitkin puhaltavat talviset kaakkoistuulet kilpistyvät puiston itäosan eteläreunan harjanteisiin. Paikallisilmastollisia poikkeamia ovat lähinnä itäosan metsän sisään ulottuvat peltolahdekkeet sekä Rönnängen ja Lillträskmossen (nyk. Henttaansuo).

15.7 Kasvillisuus

Yleiskuvaus

Osayleiskaava-alueella on koko Keskuspuiston ja eteläisen Espoon laajin ja yhtenäisin metsäalue (n. 500 ha). Kaava-alueen kasvipeite jakautuu kolmeen osaan: kapeahko, kalliometsien ja niiden välisten korpi-, suo- ja kangasmaajuottien luonnehtima, polveilevarajainen, mutta yhtenäinen metsämassiivi keskellä ja metsäsaarekkeiset, pääosin hylätyt peltoalueet sen itä- ja länsipuolella.

Osayleiskaavan tekniset rajat seuraavat harvoin luontaisia metsänreunoja. Sellaisia on mm. läntisen, ainakin 1700-luvulta viljeltynä olleen peltoaukean laidoilla sekä Rönnängenin ja Lillträskmossenin laidoilla. Etelä-Espoolle ominaiseen tapaan metsäkuviot ovat yleensä pienialaisia. Alue on monimuotoista: korut kalliot vaihtuvat äkisti korpimaihin tai pieniin reheviin lehtipuustolaikkuihin. Metsät ja kasvupaikkatyypit ovat **liitteessä 15**.

Metsä- ja suokasvillisuus

Kaava-alueen metsäalasta on kanerva- tai puolukkatyyppin kalliometsää noin 28 %. Lehtomaista kangasmetsää, lähinnä käenkaali-mustikkatyyppin kuusisekametsää on noin 13 % pienialaiset lehdot mukaanlukien. Suomaita, 50. erilaisia korpia, soistumia ja avosoita (suurin Lillträskmossen) on noin 12 %. Varsinaisia kangasmetsiä, lähinnä mustikkatyyppin tuoreita kangasmaita on puolet kaikista metsäaloista.

Kuurinmetsän eteläosa on valtaosaltaan kalliometsää, vain koillisessa Rönningenin luoteislaidalla on hieman korpea. Mustikkatyyppin metsää on niukasti.

Suvimetsästä on kaava-alueella kaksi erillistä osaa: läntinen kalliometsäniemeke (Suvimetsä), jonka kapeana luontaisena reunavyöhykkeenä entistä peltoa vastaan on käenkaali-mustikkatyyppin metsä ja itäinen osa (Malminmetsä), joka on monipuolista aluetta. Sen eteläosan kalliometsäharjanteiden välissä on kangaskorpea sekä pieni isovarpuinen räme ja Riimuniityn etelälaidasta alkaa käenkaali-mustikkatyyppin metsävyöhyke.

Henttaanmetsä kuuluu lähes kokonaan osayleiskaava-alueeseen. Sen luonnontila on parhaiten säilynyt. Sen ydinosa muodostaa laaja kallioalue, joka rajoittuu pienempiin kallioalueisiin, isovarpuisiin rämeisiin ja kangaskorpiin.

Kokinmetsä on pääosiltaan osayleiskaava-aluetta. Vain eteläiset metsänreunat jäävät ulkopuolelle. Alueen kalliot ovat hyvin kuluneita ja metsä on karumpaa kuin Henttaanmetsä.

Smedsinmetsästä koillisosa on osayleiskaava-aluetta. Sen keskeisenä osana on kaksi kalliovyöhykettä, joiden välissä ja eteläpuolella on leveät lehtomaisen kangasmetsän juotit.

Kulttuurikasvillisuus

Kaava-alueen laidoilla entisillä pelloilla on pääasiassa rikkaruohoista niittykasvillisuutta. Viljeltyjen peltojen osuus vähenee jatkuvasti. Länsiosan peltojen koillis- ja lounaislaidan asutussaarekkeilla on pihapuustoa ja -kasvillisuutta. Itäosan peltojen pohjoisreunalla on laajahko lehtomaisen kankaan metsäsaareke.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden puu- ja kasvilajisto on selvitetty osayleis- kaavan ohjelman yhteydessä. Söderskogin ja Gerkin tilakeskusten pihapuuston ja -pensaiden inventoinnit selityksineen on esitetty **liitteissä 21 -23**.

15.8 Eläimistö

Alueen eläimistön kuvaus samaan tapaan kuin kasvillisuuden ei ole mahdollista mm. eläinten suuren lajimäärän vuoksi. Lajien yksilömäärät ja niiden tapaamisen todennäköisyys vaihtelevat rajoitetulla alueella sattumanvaraisesti eri ajanjaksoina ja vuodenaikoina. Maankäytön suunnittelun kannalta pelkät lajiluettelot ovat käyttökeltottomia. Vain yksilömääriin perustuvat tiedot, jos ne on kerätty usean vuoden aikana, ilmaisevat mahdollisia eroja luonnon olojen suhteen. Kokonaisvaltaisia eläimistötutkimuksia ei kaava-alueelta ole tehty. Vain rajoitetuilta alueilta on vertailevaa aineistoa kaupunkieläintutkimuksia varten.

Keskuspuisto I:n metsäluonto on tavallista "perusmetsää", josta ei ole odotettavissa erikoisten tai harvinaisten eliölaajien esiintymisalueita. Koska eläimet ovat suoraan tai epäsuorasti riippuvaisia kasvillisuudesta, niin jo kasvipeitteen erot antavat viitteitä eläimistöstä. Parhaiten eläimistön pysyvyys ja monipuolisuus taataan, kun maankäytön suunnittelun yhteydessä turvataan vielä olemassa olevien luontaisten kasvivyöhykkeiden tulevaisuus.

16 Suojelukohteet

16.1 luonnonsuojelukohteet

Yleiskaavatyön pohjaksi on ksv:n yleiskaavaosaston toimesta laadittu yksityiskohtainen **selvitys Keskuspuiston luonnonsuojelukohteista**. Selvitys sisältää mm. suojeltavien aluei-

den lajistoluettelot. Suojelukohteet on esitetty **liitteessä 13**. Kohteista on **lain nojalla rauhoitettu vasta Majkärr (3.12.1992) sekä Kuurinmetsässä, Mössenkärrin koillispuolisella rinteellä oleva pienehkö hiidenkirnu (21.3.1984)**. Majkärrin keskiosa on mäntyä kasvavaa muurainkorpea, jota ympäröi ruohokorpi. Itälaidalla on tervaleppäluhta. Koko aluetta ympäröi metsäkortekorpi. **Muut rauhoitettavat kohteet Keskuspuisto I:n alueella:**

Lillträskmossen (nyk. Henttaansuo) on ruohoinen saraneva, joka on ainoa laajahko, suhteellisen luonnontilainen avosuo etelä-Espoossa. Sitä reunustaa korpivyöhyke.

Lillträskbergenin kallioalue on osa emo soiden reunavyöhykkeestä. Alue on säilynyt luonnontilaisena.

Rödjeåkerin lehmuslehto on pienialainen kallionaluslehto, jonka suojelu perustuu lehmusesiintymään.

16.2

Muinaismuistoalueet

Keskuspuisto I:n pohjoisosassa aivan **Kuurinniityn** pientaloalueen etelärajalla on noin 50 x 100 m suuruisen rinnealue, jolla on rekisteröity yhteensä 14 hautaröykkiötä. Kohdealue (inv.nrot 229-242) on luokiteltu I luokkaan. **Mössenkärrin** koillispuolella on mahdollinen kivikautinen asuinpaikka (inv.nro 324). Kohde kuuluu toistaiseksi luokkaan II, koska sitä ei ole tarkemmin tutkittu. Muinaishaudat ja kivikauden asuinpaikat ovat kiinteitä muinaismuistoalueita, jotka on rauhoitettu muinaismuistolain nojalla. Muinaismuistoalueet on esitetty **liitteessä 16**.

16.3

Kulttuurivaranto

Kaava-alueella ei ole rakennussuojelulain nojalla suojeltavia rakennuksia. Paikallishistoriallisesti arvokkaita kulttuurihistoriallisia ympäristökokonaisuuksia ovat Söderskogin tilakeskus ja sen viljelymaisemaympäristö sekä Gerkin-Storhemtin maisemakokonaisuus. Maisemakuvalliset erityispiirteet ja suojelukohteet on osoitettu **liitteessä 16**.

Söderskog

Keskuspuisto I:n läntisen osan parhaiten säilynyt kulttuurimaisemakokonaisuus on Söderskogin peltoaukea, tilakeskus ja mäkitorpat. Söderskog oli jo keskiajalla Morbyn kylän yhteismaille raivattu uudisviljelmä.

Eheän hyvin hoidetun pihapiirin muodostavat uudempi päärakennus (1818), vanha päärakennus (mahd. 1700-luvun alusta) ja 3-osainen luhtiaitta, joka on myös vuodelta 1918. Sen kattolista on profiloitu ja katolla on vellikello. Mäen rinteessä on kolme holvattua, vanhaa kivikellaria punaisine kellarirakennuksineen. Iso navetta tien vieressä on vuodelta 1933. Vuodelta 1910 on navettahenkilökunnan asuintalo ns. Elsan huone ja sauna. Lisäksi alueella on monia muita talousrakennuksia. Erillään muista rakennuksista peltojen ympäröimällä pienellä kukkulalla sijaitsevat Söderskogin kaksi torppaa. Riihi on 1700-luvulta.

Söderskogin tilakeskuksen arvoa ja kiinnostavuutta lisää monilajinen kulttuurikasvillisuus. Tielle päin jyrkästi viettävän runsaspuustoisien rinteiden ansiosta pihapiiri kohoaa sivuavan nykyisen Finnoontien melun yläpuolelle. Tulotie kaartaa mäen reunaa nousten maaston, rakennusten ja kasvillisuuden suojaamalle nurmen peittämälle neliöpihalle luhtiaitan ja kellarirakennusten muodostamasta portista. Monisatavuotinen tammi ja ikikuuset vanhan tuvan itä päässä sekä jättiläisvaaherat pihapiirin pohjoislaidalla ovat jäänteitä menneiltä vuosisadoilta. Söderskogin tilakeskuksen pihapuuston inventointi on esitetty **liitteessä 22**.

Gerik (Gerkgård)

Gerik on tunnettu keskiajalta lähtien. Nykyään Gerik muodostuu kolmesta tilasta: Smedsistä, Gerikistä ja Dämitsistä (Vävars). Päärakennus on vuodelta 1929. Vanhimpia rakennuksia ovat syytinkirakennus 1800-luvun lopulta ja päärakennuksen viereinen hirsiaitta. Navetta on vuodelta 1928.

Gerikin tilakeskus sijaitsee laajan peltoaukean reunassa. Päärakennus ja ympäröivä puisto tukeutuvat metsän laitaan ja mäen kupeeseen. Tulotiellä huomio kiinnittyy täsmälliseen metsänreunaan, joka muodostuu tienvarren kuusikujanteesta. Tulotien tuntu-

massa on myös tammi-istutuksia. Päärakennuksen rakentaminen korkealle mäenrinteeseen on vaatinut maastoleikkauksia ja -täyttöjä. Näihin penkereisiin ja teiden varsille on eri aikoina istutettu koristepuita ja -pensaita. Vaahtera- ja lehtikuusirivit reunustavat päärakennuksen kaakkoispäätä sivuavaa tietä. Sen takana rinteessä on suurehko hedelmätarha. Piha-aukiota rajoittavat koristepensaat ja niitä on myös nurmialueen ympärillä. Rinnepenkereet on käsitelty sodanjälkeiseen istutustapaan kääpiö- ja marjakuusina vuorimännynin. Alempi rinne on avoin, näkymät peltoaukealle on haluttu säilyttää. Puron seutu hopeapajuineen ja rantalepikköineen on vehmaampi. Gerkin tilakeskuksen pihapuuston inventointi on esitetty **liitteessä 23**.

Gerkin-Storhemtin-Dåvitsin alkuperäinen maisemakokonaisuus on Gerkiä lukuunottamatta jo monilta osin rikkoutunut ja viljelyaluetta halkovan Kilonväylän toteutuessa sen kulttuurihistoriallinen arvo edelleen vähenee. Storhemtin kukkulalta on purettu kaikki vanhat rakennukset. Vanhaa tiestö soveltuu esimerkiksi kevyen liikenteen väyläksi.

17

Ympäristön vauriot, häiriöt ja ongelmat

7.1

Metsäluonnon muutokset

Kasvipeitteen luontaiseen kehityskulkuun kohdistuvia toimenpiteitä ovat mm. metsänhakkuut. Hakkuiden myötä metsäalue käsittää monia kehitysvaiheita, mikä mm. virkistyskäytön kannalta saattaa olla pelkästään positiivista. Sensijaan pysyvinä häiriöinä metsäluontoon on nähtävä paikoin **epättydyttävästi suoritettujen kunnallistekniikan linjaukset, joiden vaatimat hakkuuaukot** ovat johtaneet maisemakuvalliseen häiriötilaan. Hiihtolatuojen ja ulkoiluteiden raivaukset ovat vaikuttaneet myös puuston paikalliseen vaurioitumiseen ja lähimaaston kulumiseen.

Kaava-alueen rajat ovat hallinnollisia, harvoin luontaisiin rajoihin ja luonnon toimintayksikköihin yhtyviä, josta voi seurata ongelmia **puiston ja rakennusalueiden raja-alueilla**. Ilman huolellista eri kaavojen viheralueiden yhteensovittamista niistä muodostuu jyrkkiä, suojattomia ja epätasapainoisia. Metsänvalmentamistoimin häiriöitä voitaisiin jossain määrin vaimentaa.

Keskuspuiston **metsäluonnon kuluneisuudesta** ei ole käytettävissä tuoreita selvityksiä. Vuoden 1977 selvityksen jälkeen etenkin länsiosan reunametsäalueilla kuluneisuus on lisääntynyt. **Roskaantuneisuus** on tilapäishäiriö. Se ei ole vaikuttanut kasvipeitteen luontaiseen muutokseen.

7.2

Hoitamattomat maatilat

Eräs maisemakuvaa, alueen käyttöä ja virkistysarvoa köyhdyttävä muutostekijä on peltojen viljelemättä jättäminen. Myös vesitalous on tällöin usein häiriintynyt. Pitkään kasvillisuudeltaan yksipuolisina kehittyvät hylätyt pellot ovat maisemakuvallinen, muttei välttämättä biologinen häiriötila. Kyseessä on tosin biologisestikin epätasapainotila, joka kuitenkin pyrkii luontaisen kehityskulun kautta saavuttamaan dynaamisen tasapainotilan. Virkistysmaiseman monipuolisuuden ja monimuotoisuuden takaamiseksi on kuitenkin tarkoituksenmukaista pyrkiä säilyttämään nämä umpeutumassa olevat alueet avoimina esimerkiksi erilaisina ekstensiivisesti hoidettuina niittyinä.

17.3

Ilman pilaantuminen

Espossa on suoritettu vuosina 1973, 1978 ja 1983 myös Keskuspuiston aluetta koskeva **puustovauriokartoitus**, jossa on tarkasteltu ilman epäpuhtauksien mäntyihin kohdistuvia vaikutuksia (Jokinen, Söynätkari, 1983). Lisäksi vuosina 1989 -1993 on tehty **bioindikaattorien seurantatutkimus**, jossa on kartoitettu ilman likaantumisen aiheuttamia hitaita muutoksia metsäekosysteemeissä, metsien terveydentilaa ja ilman likaantumisen aiheuttamien vaurioiden biologisia vaikutuksia (Mäkinen, Pihlström, Ruuhijärvi, 1991 ja 1993). **Ote julkaisusta YTV C 1993:16 on liitteenä 17**.

Saastestressiin vaikuttavat monet ympäristötekijät. Rikkidioksidin vaikutusten herkkyys on riippuvainen mm. vesitaloudesta, ravinneolosuhteista, päivän pituudesta ja säteilystä sekä useista sieni- ja tuhohyönteisten sekä saasteiden yhteisvaikutuksista. Kasvitautien ja tuhohyönteisten sekä saasteiden yhteisvaikutukset tunnetaan huonosti, mutta eräät tutkimukset viittaavat niiden tärkeyteen osaan taajamien saastevaurioissa. Mänty on hyvä kasveja vaurioittavien il-

man saasteiden indikaattori. Espoon epäpuhtauspäästöistä on rikkidioksidin osuus muihin kasveja vaurioittaviin saasteisiin nähden suuri.

Vuonna 1973 suuret osat Etelä-Espoosta ja Keskuspuistoa olivat vielä vauriottomia. Voimakkaimmat vauriot olivat osissa Tapiolaa, Otaniemeä ja Leppävaaraa. Vuonna 1978 pahin vauriovyöhyke sisälsi yhtenäisen alueen, johon kuuluivat Tapiola, Otaniemi, Laajalahti ja Leppävaara. Keskuspuiston pohjoisreunaosissa (Kuurinniityssä ja Henttaalla) oli havaittavissa lievää vaurioitumista.

Vuoden 1983 tutkimusten mukaan rikkidioksidin osuus muihin kasveja vaurioittaviin saasteisiin nähden oli suuri ja puolet espoolaisesta rikkikuormituksesta oli kotoperäistä. Suurin pistemäinen kuormittaja Espoossa (1988) oli Suomenojalla. Kolme pienempää kuormituspistettä oli Tapiolassa.

Rikkipitoisuudet olivat jo vuonna 1973 kohonneet Keskuspuistossa mm. Finnoontien ja Söderskogin alueella. Vuoden 1983 tutkimustulosten mukaan rikkikuormitus näyttää suhteellisesti jonkin verran laskeneen mm. Söderskogin pohjoisosissa, mutta sitä vastoin kohonneen vuoden 1978 näytteisiin nähden Keskuspuiston itäosissa.

Lyijypitoisuudet olivat vuonna 1983 suuruusluokkaa yli 3 mg/kg Keskuspuiston koillisosassa. Lyijypitoisuuden ja etäisyyden sekä lyijypitoisuuden ja liikennemäärän välillä on korkea korrelaatio. Vilkasliikenteisen väylän vaikutus ulottuu enintään 100-200 metrin päähän väylästä. **Öljyalan Keskusliitosta saadun tiedon mukaan lyijyllisten polttoaineiden myynti Suomessa loppui kokonaan vuonna 1994.**

Vuonna 1990 Etelä-Espoossa esiintyi muihin alueisiin nähden selvästi eniten neulaskatoa sekä männiköissä että kuusikoissa. Koko Etelä-Espoossa oli korkeita rikkipitoisuusarvoja. Myös neulasten korkeimmat ravinnepitoisuudet löytyvät Etelä-Espoosta (1988-1990). Neulasten pinnalle näyttää kertyneen pölyä tai lentotuhkaa, joka sisältää näitä alkuaineita (Ca, K, Mg, Mn). Samalla alueella on todettu myös korkeita **raskasmetallipitoisuuksia** sammalissa vuonna 1990. Tämä kaikki viittaa todelliseen muutokseen kuormituksen suhteellisessa jakautumisessa Espoon eteläosissa. Tuuliolosuhteet ovat olleet normaalit ja alueen omat päästöt kutakuinkin ennallaan (Aarnio, Hämekoski, 1991, sit. YTV, 1990). Laskeumakartoituksen mukaan painopiste on edelleen kaupungin kaakkoisosassa Otaniemen-Tapiolan-Länsiväylän suunnalla. Kuormitusta on myös Keskuspuiston kohdalla, vaikka tällä metsäalueella ei ole lähikuormittajana liikennettä tai tiheää asutusta. Keskuspuiston sammalissa ja neulasissa on korkeita epäpuhtauspitoisuuksia ja havupuissa on harsuuntumista.

Bioindikaattoriseurannan vuosi raportissa 1992 (YTV C 1993: 16) todetaan, että myös tutkimusvuonna 1992 ilmansaasteiden voimakkaimmat luontovaikutukset ovat keskittyneet laajalle yhtenäiselle Kaakoi-Espoosta Keski-Vantaalle ulottuvalle vallitsevan tuulen suuntaiselle vyöhykkeelle (liite 17). Kuormitusten aiheuttamia vaurioita ja epäpuhtauskertymiä on maassa ja kasveissa ja näiden todetaan pysyneen samanlaisina noin viiden vuoden ajan.

Myös Espoon keskuspuiston alueella on ilmansaasteilla todettu olevan selviä luontovaikutuksia. Yksiselitteisiä painopistealueiden muutoksia vuosina 1989 -1992 ei ole Espoossa todettu. Tutkimuksen mukaan kuuset näyttäisivät olevan huonommassa kunnossa kuin edellisenä tutkimusvuonna. Mäntyjen kunto ja terveydentila, jota on seurattu yli kymmenen vuoden ajan on yleisesti ottaen heikentynyt merkittävästi (YTV C 1993:16).

17.4 Liikennemelu

Keskuspuisto muodostaa yhtenäisen alueen, jota toistaiseksi sivuaa kaksi pääväylää: Turunväylä ja Finnoontie. Niiden liikenteestä aiheutuu melua Keskuspuiston alueelle, ennen kaikkea Turunväylältä. Sen 55 dB:n melualue ylittää enimmillään noin 250 metrin etäisyydelle tiestä. Tuulen suunnan ja voimakkuuden mukaan Länsiväylän ja Turunväylän liikennemelu kuuluu Keskuspuistoon. Alueen sisällä, noin kahden kilometrin etäisyydellä näistä pääväylistä melutaso päivällä vaihteli alustavissa mittauksissa toukokuussa 1993 40-45 dB.

2 TAVOITTEET

21 Osayleiskaavan laatimisen syyt

Keski- ja Etelä-Espoon taajamavyöhykkeiden välinen Keskuspuisto on Espoon tärkein lähivirkistysalue. Sen virkistys- ja suojeluarvojen turvaaminen edellyttää vahvistettavan osayleiskaavan laatimista pääosin rakentamattomana säilytettävälle ydinalueelle. Ympäröiviä alueita asemakaavoitettaessa on lisäksi huolehdittava virkistysalueiden ja ulkoilureittien jatkuvuudesta reuna-alueille sekä Keskuspuiston rajausten tarkasta määrittämisestä rakennusalueisiin nähden Espoon yleiskaavaluonnosta 1988 ja kv:n hyväksymää Espoon pohjoisosien yleiskaavan osaa ohjeellisesti noudattaen.

Osayleiskaavan tarkoituksena on virkistys- ja suojelualueiden turvaamisen ohella **luoda edellytykset viljelysmaiden säilymiselle maatalouskäytössä ja näiden alueiden kulttuurihistoriallisten arvojen säilymiselle.**

Espoon keskuspuistolla on seudullista merkitystä vain kauttakulku-ulkoilussa. Sen sijaan sen merkitys koko Etelä- ja Keski-Espoon asukkailla lähivirkistysalueena on suuri. Vaikutusalueen väestömäärät 1.1.1992 on karttaruuduittain esitetty **liitteessä 6.**

22 Yleispiirteisempien kaavojen antamat tavoitteet

22.1 Seutukaava

Vahvistetuissa **seutukaava I:ssä ja II:ssä** pääosa Keskuspuisto I:n osayleiskaava-alueella on lähiulkoilulle ja virkistyskeskuksille varattua virkistysaluetta (VI 1). Lillträskmossen ja Majkärr ovat luonnonsuojelualueita (SU). Maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (M) seutukaavoissa ovat Söderskogin ja Gerkin peltoalueet. Keskuspuisto 1: n kautta on johdettu ohjeellisesti itä-länsisuuntainen ja pohjois-eteläsuuntainen ulkoilureitti. **Liite 2.**

Energiahuollon seutukaavassa on osoitettu Keskuspuisto I:n eteläosaan 110 kV sähkölinja sekä maakaasun runkojohto. Molemmat johdot ovat jo rakennettuja.

Taajamaseutukaavassa on Keskuspuisto I:n alueelle osoitettu taajama- ja työpaikka-alueajajennuksia vahvistettujen seutukaavojen V- ja M-alueille Kuurinmetsän Alakalliossa ja Lakeamäessä. Edellinen on yleiskaavasuunnitelmissa PY-alueella ja jälkimmäinen T-alueella. Osayleiskaava-alueen ulkopuolella oleville asemakaavoitettaville Keskuspuiston reunamille on myös osoitettu taajama-alueisäyksiä aiemmille virkistysalueille sekä maa- ja metsätalousalueille Saarnilaaksossa, Henttaan itä- ja pohjoisreunoilla, Suurpellon alueen länsireunassa, Friisinmalmilla ja Suvimetsässä Kaskipuuntien varressa. **Liite 3.**

22.2 Yleiskaava

Espoon yleiskaavaluonnos 1988 ja kv:n 19.1.1994 hyväksymä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa eivät maankäytöltään ole ristiriidassa vahvistettujen seutukaavojen ja niitä täydentävän taajamaseutukaavan kanssa, mutta yleiskaavoituksessa maankäyttö on osoitettu seutukaavoja tarkemmin.

Yleiskaavasuunnitelmien virkistysalueet (V). Luonnonsuojelualueet (SL1, SL2) sekä maa- ja metsätalousalueet (M) vastaavat seutukaavavarauksia. Lisäksi on osoitettu Kuurinniityn muinaismuistoalue (SM1). Seutukaavoja täydentäen yleiskaavasuunnitelmissa on osoitettu myös kokoojakatuja, kuten mm. uusi Vähänlammentie-Suurpellontie Kuurinniitystä Henttaan itäpuolitse Kokinkylään sekä tekolammen (Vehkalammen) vesialuevaraus (W) Mössenkärrin niityllä ja seutukaavoissa esitettyä laajempi pääulkoilureitistö.

23

Asumista ja työpaikkoja koskevat tavoitteet

23.1

Työpaikka-alueet

Lakeanmäentien varressa on palstoitettua ja rakennettua pientaloaluetta, jonka sijainti Turunväylän melualueella on aiheuttanut sen, että taajamaseutukaavassa ja yleiskaavaluonnoksessa 1988 alue on varattu T-alueeksi. Asuntojen yhteydessä on jo pienyritystoimintaa. Yrittäjä perheet voidaan rinnastaa huoltohenkilöstöön, jonka asuminen on sallittua T -alueilla. Osayleiskaavassa palstoitettu alue sekä vähäiset täydentävät lisäalueet Lakeanmäentien etelä- ja itäpuolella osoitetaan **ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- ja varastorakennusten alueiksi.**

23.2

Maatilojen talouskeskusten alueet

Kaava-alueella on kaksi toimivaa maatilaa: Söderskog ja Gerk. Näiden maataloustoimintamahdollisuudet turvataan osoittamalla peltoalueet edelleen maatalousalueiksi. Tilakeskusten rakennusalueet osoitetaan erikseen. Maatalouden harjoittamisenvaatimaa asuntojen määrää ei rajoiteta, mutta muu asuntorakentaminen rajoitetaan tilakoon mukaan, kuten Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 ja kv:n hyväksymässä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osassa. Rakentamisen tulee ulkoasultaan ja sijainniltaan sopeutua olemassa olevaan rakennuskantaan ja kulttuuriympäristöön.

24

Palveluja koskevat tavoitteet

24.1

Opetus- ja sivistystoimen palvelut**Alakallion koulualue**

Suvelan Alakallion asuntoalueen kaakkoisreunaan osoitetaan kv:n hyväksymän Espoon pohjoisosien yleiskaavan osan mukainen yleisten rakennusten aluevaraus. Alue on tarkoitettu ensisijaisesti ala-asteen koulua varten, mutta sille on mahdollista sijoittaa tarvittaessa myös yläasteen koulu. Koulujen kenttäalue osoitetaan ohjeellisesti koulualueen itäpuolelle niittyalueen reunaan (Alaniitynkenttä).

Kokinpuiston ulkotapahtuma-alue

Kokinpuisto-nimisen kadun (nyk. Vähän-Henttaan tien) eteläpuolelle Suurpellon puoleiseen reunaan on Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 varattu yleisten rakennusten alue laulu- ym. ulkotapahtumia varten. Tarkoitukseen sopivista paikoista tehtiin selvitys 1980-luvulla. Lukuisista vaihtoehtoisista paikoista tämä Kokinkylän alue täytti parhaiten laululavan sijaintiin vaikuttavat vaatimukset. Kokinkylään esitetään osayleiskaavassa sijoitettavaksi n. 10000 katsojan ja 700 esiintyjän ulkotapahtuma-alue. Alue on suojaisa metsäkukkuloiden ympäröimä kattilamainen peltolaakso. Alueella on mahdollista järjestää laulujuhlien lisäksi muitakin ulkoilmatilaisuuksia, kuten rock- ja jazz-konserteja, näyttelytapahtumia, kesäteatteritoimintaa sekä urheilutilaisuuksia. Alueelle voidaan myös rakentaa yleiseen virkistys- ja vapaa-aikatoimintaan liittyviä rakennuksia, rakennelmia ja kenttiä.

Pysäköintitarpeen edellyttämien autopaikkojen toteuttaminen on esitetty **kohdassa 27.2 Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti.**

24.2

Joukkoliikennepalvelut

Tavoitteena on edistää Keskuspuistoon pääsyä myös joukkoliikenteellä. Erityisesti tämä koskee Etelä-Espoon tiheään rakennettuja asuinalueita, jotka eivät sijaitse Keskuspuiston välittömässä läheisyydessä. Tällaisia alueita ovat mm. Espoonlahti, Matinkylä, Haukilahti, Tapiola-Otaniemi ja Leppävaara. KTS-kautta pidemmällä aikavälillä Puolarmetsän sairaalaan lisätään viikonloppuyhteyksiä. Tämä muutos parantaa myös Keskuspuiston joukkoliikennepalveluja huomattavasti. Viikonloppuisin uusia suoria joukkoliikennedyhteyksiä syntyy mm. Tapiolan suunnalta, Westendistä, Haukilahdesta, Leppävaarasta sekä Nöykkiöstä, Karakalliosta ja Lippajärveltä.

Kokinkylän ja Kuurinniityn välinen uusi joukkoliikennekatu (Vähänlammentie -Suurpellontie) mahdollistaa joukkoliikennedyhteyden Tapiolan ja Espoon keskuksen välille. Yhteys parantaa myös Keskuspuiston tavoitettavuutta joukkoliikenteellä. Kilonväylä (Kehä II) luo mahdollisuuksia joukkoliikennedyhteyksien parantamiseen Leppävaaran suunnalta Keskuspuiston läheisyyteen.

Tavoitteen mukaiset joukkoliikennelinjat on esitetty liitteessä 18. Osayleiskaavassa varaudutaan myös siihen, että Espoonväylän varteen on sijoitettavissa Espoon keskuksen ja Olarin välinen pikaraitiotie. Espoonväylän tilavaraus on tätä silmällä pitäen osoitettu riittävän leveäksi ja mm. kevyen liikenteen eritasot ovat toteutettavissa myös pikaraitiotielinjan kanssa.

Kävelyetäisyydet Keskuspuistoon sekä aluetta palvelevat pysäkit ovat pääpiirteissään samat kuin nykytilanteessa (kts. liite 11). Palvelutasoa näiltä osin voidaan pitää kohtuullisena myös tulevaisuudessa. Puolarmaarin pysäköintialueelle samoin kuin Kokinpuiston ulkotapahtuma-alueelle varataan pysäköintipaikat myös tilausbusseille. Suvimetsän kohdalta järjestetään kävely-yhteydet bussipysäkillä Keskuspuistoon.

25

Virkistystä ja liikuntaa koskevat tavoitteet

25.1

Lähivirkistysalueet

Keskuspuiston merkitys lähivirkistysalueena on ensiarvoisen tärkeä. Koska alue on hyvin saavutettavissa ympäristön asuntoalueilta ja niiden väestömäärät nousevat edelleen, käyttöpaine alueeseen kasvaa. Siksi on tärkeää varata **virkistyskäyttöön mahdollisimman laajat rakentamattomat alueet, mm. metsät ja viljelykäytöstä vapautuneet niityt.**

Uudenmaan lääninhallitus antoi 15.7.1983 päätöksen, jonka mukaan 1.11.1983 alkaen on **Keskuspuiston alueella moottoriajoneuvojen käyttö ollut kiellettyä** lukuunottamatta virka, sairaankuljetus- ja pelastustoimen ajoa ja puolustusvoimien toimintaa sekä ulkoilureittien kunnossapittoa ja muuhun virkistysalueen ylläpitoon liittyvää ajoa.

Ulkoiluun rinnastettava **kiintorastisuunnistuksen harrastus voi jatkua Keskuspuistossa.** Sen sijaan kilpasuunnistusta on syytä rajoittaa paikallisin järjestysmääräyksin.

25.2

Urheilualueet

Alakallion koulualuevarauksen itäpuolella olevalle niitylle osoitetaan koulujen ja asutuksen käyttöön ohjeellinen lähiurheilualue (Alaniitynkenttä), jolle voidaan sijoittaa tarvittaessa:

- hiekkapintainen pallokenttä jalkapalloa ja pesä palloa varten/talvisin luistinrata tai talvijalkapallokenttä,
- erillisiä urheilusuorituspaikkoja,
- pienpalloulualue kori- ja lentopallokenttiä varten/talvisin jääkiekkokenttä, -yhteys kuntoradalle/talvisin hiihtoladulle.

Gerkin tilakeskuksen itäpuolelle osoitetaan samoin ohjeellisella lähiurheilualue-merkinnällä lähiurheilualuevaraus (Vanhan-Stensin kenttä), joka palvelee erityisesti Smedsbyn ja Stensin kouluja nykyisen kentän jäädessä Kilonväylän tiealueelle.

25.3

Ulkoilureitistö

Maaston kulumisen rajoittamiseksi on **Keskuspuistossa ulkoilun kanavoiminen välttämätöntä.** Kaavassa osoitetaan ohjeellisina tärkeimmät ulkoilureitit käyttäen hyväksi rakennettuja ulkoiluteitä, polkuja sekä kylä- ja tilusteitä. Ulkoilureitit pyritään sopeuttamaan mahdollisimman hyvin luontoon, maisemaan ja maastosuhteisiin. Pyöräilijain, kuntoilijain, hiihtäjien ja ratsastajien tarpeet otetaan huomioon erikseen reitistön suunnittelussa.

Osayleiskaavan ulkoilureittiverkosto on tarkoitettu pääosiltaan ulkoilutie-tyyppiseksi.

Ulkoilutiet ovat 3 -4 m leveitä, kivituhkapäälysteisiä, vilkkaimmin käytetyillä osuuksilla valaistuja maastoteitä, joilla pyöräily on mahdollista. Osa ulkoiluteistä palvelee myös työ- ja asiointimatkaliikennettä ja osa ulkoiluteistä on myös talvikäyttöisiä. Ulkoiluteillä tulee olla pääliikenneväylien kanssa eritasoristeykset. Ulkoilupolut ovat edellisiä vaatimattomampia, 1 -1,5 m leveitä kulku-uria maastossa. Talvisin osa näistä on latupohjina.

Keskuspuisto I:n alueen tärkeimmät ulkoiluyhteydet ovat:

- (Tapiola - Gräsanojanlaakso) - Kokinmetsä - Puolarmetsä - (Latokaski- Vantinkorpi - Gumböle),
- (Suomenoja) - Puolarmetsä - Kuurinniity - (Kasavuori - Oittaa),
- Puolarmetsä - Saarniraivio - (Suvela - Kasavuori),
- Puolarmetsä - Henttaanmetsä - Smedsinmetsä - (Jondal),
- Gerk - Smedsinmetsä - Söderskog - (Vantinkorpi),
- Olari - Henttaa - Sepänkylä.

Eräät ulkoilureiteistä ovat jo valmiita ja vilkkaassa käytössä. Niiden tasoa tulee kuitenkin parantaa samalla kun uusia ulkoiluteitä toteutetaan. Kaava-alueella olevat **Espoon latuverkon yleissuunnitelman (liite 8) osat otetaan huomioon suunnittelussa.**

Ulkoiluteiden ja -polkujen sijainnit ovat ohjeelliset, mutta yhteydet sitovia. Ulkoiluteiden toteuttaminen tapahtuu erikseen laadittavien toteutussuunnitelmien mukaan.

25.4

Kuntoradat, valaistut ladut ja luontopolku

Olarin nykyiselle kuntoradalle/valaistulle ladulle osoitetaan ohjeellisesti pidennysosa sen itäpuoliselle maastoalueelle siten, että se ulottuu Olarinniityn koulu- ja lähiruheilualueelle. Kuntorata yhdistetään myös Puolarmaarin ulkoilutukikohtaan.

Tuomarilan 5 km kuntorata/valaistu latu säilytetään osayleiskaava-alueella. Sen Kuurinkallion ja Kuurinniityn asemakaava-alueille ulottuvat osat on alueiden asemakaavoituksen yhteydessä pyrittävä myös säilyttämään. Jos rataa joudutaan tärkeistä syistä poistamaan, se tulee korvata uudella vastaavan pituisella ja tasoisella osuudella. Inventointikartassa esitetty luontopolku säilytetään myös, mutta sitä ei merkitä varsinaiseen kaavakarttaan.

25.5

Ratsastustiet

Kaavassa osoitetaan ohjeellisesti **Turunväylän Jondalinportilta Keskuspuisto I:n kautta Keskuspuisto II:n alueelle johtava erillinen ratsastustie.** Ratsastustie on n. 3 m leveä, hiekkapäällysteinen kulku-ura, joka on käytössä yleensä ympäri vuoden. Kapeikoissa käytetään maastoon soveltaen kapeampia **ratsastuspolkuja.** Risteämiä ulkoiluteiden kanssa pyritään mahdollisuuksien mukaan välttämään. Ratsastustien toteuttaminen vaatii erityissuunnitelman.

25.6

Tekolampi

Mössenkärin niitty osoitetaan vesialueeksi (Vehkalampi). Lammen merkitys virkistystoiminnassa on lähinnä visuaalinen. Mahdollisuudet virkistyskalastukseen ja uimiseen on selvitettävä erikseen. Tulvaniittyä on käytetty aiemmin mm. kalanviljelyyn.

26

Yhdyskuntateknisen huollon tavoitteet

Alueen rakennuskanta Alakalliolla ja Lakeanmäentien varressa liitetään keskitettyyn vesihuoltoverkkoon ja kaukolämpöverkkoon. Alueen muu rakennuskanta jää pääsääntöisesti keskitetyn kunnallistekniikan ulkopuolelle. Keskuspuisto I:n alueelle ei uusia runkojohtoja ole suunnitteilla. **Nykytilanne on esitetty liitteessä 12.**

27

Liikenteen tavoitteet

27.1

Yleistä

Keskuspuisto ja sen reunamien asemakaava-alueet yhdessä muodostavat **liikenteellisestikin laajan suunnittelukokonaisuuden.** Useat liikenteen tavoitteiden mukaisista toimenpiteistä on ratkaistavissa vasta alueen ulkopuolisilla asemakaava-alueilla, joten nämä **tavoitteet on otettava huomioon myös näitä asemakaavoja laadittaessa.**

Liikennesuunnittelussa selvitetään alueen toimintojen synnyttämä liikenne, sen suuntautuminen ja alueen kautta tai sen ohi kulkevan liikenteen ominaisuudet. Suunnitelmassa esitetään ratkaisu eri yhteystarpeille ja liikenteen aluetarpeille. Se laaditaan siten, että alueella säilyy mahdollisimman laajoja, liikennehäiriöistä vapaita luontoaluekokonaisuuksia. Keskuspuistoon pääsy tulisi olla mahdollista kaikille espoolaisille. Tämä edellyttää tuloteiden, pysäköintitilojen ja joukkoliikennejärjestelyjen riittävyyttä sekä alueelle johtavien kevyen liikenteen yhteyksien käyttökelpoisuutta ja turvallisuutta.

27.2

Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti

Koska Keskuspuisto palvelee virkistysalueena kaikkia espoolaisia, on tärkeää, että liikenteelliset yhteydet sen läheisyyteen ovat hyvät. Itse Keskuspuiston alueelle ei rakenneta yleisiä teitä. Katujakin on rajoitetusti vain alueen koillisosassa (Lakeanmäentie, Ison-Henttaan tie, Vanhan-Stensin tie, Gerkintie) ja useimmat niistä ovat jo olemassa yksityisteinä. Liikenne alueelle hoidetaan siihen rajoittuvia pää- ja kokoojateitä pitkin sekä läheisten asuinalueiden katuverkon kautta. Tarpeelliset toteutettavat yhteydet Keskuspuistoon otetaan huomioon reuna-alueiden asemakaavoituksessa. Ajoneuvo- liikennettä ja pysäköintiä edellyttävät toiminnot sijoitetaan alueen reunoille.

Tarkasteltaessa Keskuspuiston sijoittumista alueen liikenneverkkoon on perusteltua varautua Kuurinniityn ja Henttaan välisen joukkoliikennekadun (Vähänlammentie) toteuttamiseen sekä Väli-Henttaan tien ja Ison-Henttaan tien yhdistämiseen tähän joukkoliikennekatuun. Tavoitteena on parantaa joukkoliikenneyhteyksiä Kuurinniitystä Tapiolaan ja Henttaalta Espoon keskukseen.

Ajoneuvoliikenteen pysäköinti järjestetään siten, että alueen laitamille sijoitetaan useita pienehköjä pysäköintialueita Keskuspuiston ulkoiluteiden ja kuntoratojen läheisyyteen. Osa näistä vielä toteuttamattomista pysäköintialueista on osoitettava osayleiskaavan ulkopuolisissa asemakaavoissa. Osayleiskaavassa on osoitettu Lakeanmäentien ja Ison-Henttaan tien liittymän tuntumaan uusi yleinen pysäköintialue, joka palvelee paitsi paikallisia toimintoja myös Keskuspuistoon tulevia ulkoilijoita. Alaniitynkentän lähiurheilualueen yhteyteen on osoitettu myös pysäköintialue, joka palvelee niinikään Keskuspuiston ulkoilijoita. Osayleiskaava-alueen ulkopuolelle Puolamaariin ja Olarin koulualueen viereen jo rakennetut suurehkot pysäköintialueet ovat myös Keskuspuistoon tulevien käytettävissä. Olarinniityn pysäköintialue palvelee myös läheisellä pieneläinten hautausmaalla kävijöitä.

Nykyisen Vähän-Henttaan tien eteläpuolelle suunniteltu Kokinpuiston ulkotapahtuma- alue mitoitetaan noin 10000 katsojalle ja noin 700 esiintyjälle. Tämä edellyttää pysäköintitiloja noin 3 000 autolle, mikä vaatii pinta-alaa noin 7,5 ha. Em. tien pohjoispuolella olevalle niitylle on sijoitettavissa pysäköintialue noin 2 200 autolle. Itse tapahtuma-alueelle voidaan sijoittaa pysäköintialue noin 400 autolle. Loput tarvittavista autopaikoista (400 ap) on osoitettavissa Olarin koulun ja lukion pysäköintialueelta sekä läheiseltä Suurpellon teollisuusalueelta. Myös Olarista itään jatkettavan Ylismäentien varteen osoitettava pysäköintialue on tähän tarkoitukseen käytettävissä. Autopaikka-tarvetta on mahdollista lieventää käyttämällä tilausbussijärjestelyjä. On myös huomattava, että maksimiautopaikkamäärää tarvitaan vain poikkeuksellisen suurissa yleisötapahtumissa. Ajoneuvoliikenneyhteys ulkotapahtuma-alueelle on Suurpellontien kautta.

Suunnittelussa huomioon otettavia tie- ja katusuunnitelmia:

-Kehä II (Kilonväylän) tiesuunnitelma välillä Lystimäki-Turunväylä (LM:n vahvistama 11.8.1992),

-Espoonväylän yleissuunnitelma välillä Kuitinmäentie-Hösmärintie, joka sisältää myös Latokaskentien pohjoisosan yleissuunnitelman (kv:n hyväksymä 19.11.1986),

-Olari-Henttaa-Kuurinniitty -kokoojakatujen yleissuunnitelma,

-Puolarintien alustava yleissuunnitelma välillä Friisinkalliontie-Ylismäentie.

27.3

Joukkoliikenne

Kts. kohta 24.2 Joukkoliikennepalvelut.

27.4 Kevyt liikenne

Keskuspuiston ulkoilutiet liittyvät ympäröivien alueiden varsinaiseen jalankulku- ja pyörätieverkostoon. Osa Keskuspuiston ulkoiluteistä palvelee myös työ- ja asiointimatkaliikennettä ja osa ulkoiluteistä on myös talvikäyttöisiä. Nykyiset ulkoilutiet muodostavat hyvän rungon ulkoilureitistölle, mutta varsinkin ympäröivien asuinalueiden yhteyksiä Keskuspuistoon on parannettava. **Tavoitteena on muodostaa yhtenäinen ja turvallinen kevyen liikenteen reitistö, joka tulee osaksi pääkaupunkiseudun kevyen liikenteen verkostoa. Ulkoilureitistön tavoitteista tarkemmin kohdissa 25.3-25.5.**

Suunnittelussa huomioon otettavia kevyen liikenteen suunnitelmia:

- Espoon latuverkon yleissuunnitelma (kh:n hyväksymä 20.3.1984), ote suunnitelmasta **liitteenä 8.**
- Pääkaupunkiseudun runko- ja pääraittiverkkosuunnitelma v. 2005 (YN, 1993), ote **liitteenä 9.**

27.5 Liikenteen ympäristöhäiriöiden vähentäminen

Melun kannalta ongelmallisimmat Keskuspuiston osat ovat tulevaisuudessakin pää- ja kokoojateiden läheisyydessä sijaitsevat alueet, erityisesti kaava-alueen koillisosa Turunväylän ja Kilonväylän (Kehä II) liittymän läheisyydessä. Myös rakennettavilta Espoonväylältä ja Latokaskentieltä sekä Vähänlammentieltä aiheutuu melua. Liikennemeluhaittoja aiheutuu Keskuspuiston reuna-alueille paitsi emo väylien läheisyyteen, jopa Länsiväylältä Keskuspuiston eteläosiin tietyissä sääolosuhteissa. Taajamien välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla virkistysalueilla melutaso ei saa päivällä ylittää ohjearvoa 55 dB, yöllä 50 dB, uusilla alueilla 45 dB (valtioneuvoston päätös, tullut voimaan 1.1.1993). Taajamien ulkopuolella olevilla virkistys- ja luonnonsuojelualueilla melutaso ei saa ylittää päivällä ohjearvoa 45 dB, yöllä 40 dB. Keskuspuisto voidaan sijaintinsa perusteella katsoa taajaman välittömässä läheisyydessä sijaitsevaksi lähivirkistysalueeksi, mutta tavoitteena on, että puistossa sijaitsee osa-alueita, joilla melutaso ei ylitä 45 dB:n päiväohjearvoa. **Keskuspuiston alueella on syytä tehdä erillinen meluselvitys, jonka perusteella todetaan, ovatko meluntorjuntatoimenpiteet tarpeellisia.**

Turunväylän liikennemäärän on arvioitu suunnittelujaksolla (v. 2020 mennessä) kasvavan 35 000:sta 45 000:een. Ilman melusuojausta Turunväylän 55 dB:n melualue ulottuu Keskuspuiston koilliskulmauksessa tulevaisuudessa enimmillään noin 450 metrin etäisyydelle tiestä. Nykytilanteessa 55 dB:n melua lue yltää tällä Lakeanmäentien läheisyydessä sijaitsevalla alueella noin 230 metrin etäisyydelle tiestä. Melusuojuksella 55 dB:n melualue voidaan tulevaisuudessa (v. 2020) rajata noin 140 metrin etäisyydelle tiestä. Pääkaupunkiseudun yleisten teiden meluntorjuntaohjelmassa Turunväylän melusuojaus tällä tieosuudella on sijoitettu alkamaan kolmannella viisivuotiskaudella eli noin v. 2005. Myös Kuurinniityn pohjoispuolelle on suunniteltu melusuojausta, tosin jo toiselle viisivuotiskaudelle (noin v. 2000). Näiden teosien väliin jää kuitenkin alue, josta aiheutuu melua Keskuspuistoon. Siksi Turunväylän melusuojausta on tarpeen laajentaa meluntorjuntaohjelmassa esitetyistä.

Suunnitellun Kilonväylän (Kehä II:n) 55 dB:n melualue yltää enimmillään noin 400 metrin etäisyydelle tiestä. Kilonväylän suunnitelmiin sisältyy melusuojaus. Espoonväylän 55 dB:n melualue yltää noin 100 metrin etäisyydelle tiestä.

28 Ympäristön kehittämisen ja hoidon tavoitteet

Keskuspuiston alue säilytetään yhtenäisenä, eheänä kokonaisuutena. Keskuspuisto on laaja asutuksen keskellä oleva luonnonmukainen alue, joka toimii ilman epäpuhtauksien suodattajana ja tarjoaa asukkaille mahdollisuuden virkistymiseen vapaassa luonnossa ja monipuolisen luonnon kokemiseen. Se jäsentää kaupunkirakennetta ja muodostaa olennaisen osan Espoon ja koko seudun viheraluejärjestelmää.

Paikallisten ekosysteemien toimintakyky ja monimuotoisuus turvataan. Keskuspuiston aluetta ei tule käyttää rakentamiseen, hylkymaiden läjittämiseen tms. tarkoitukseen eikä maa- ja kallioainesten ottoon tai muuhun sellaiseen toimintaan tai tarkoitukseen, joka tuhoaa tai vaurioittaa paikallisia ekosysteemejä.

Alueelle sijoittuvien toimintojen tulee laajuudeltaan ja luonteeltaan sopeutua alueen luontokokonaisuuteen, luonnon asettamiin ehtoihin ja rajoituksiin. Toimintojen tulee aiheuttaa mahdollisimman vähän häiriötä luonnon toimintajärjestelmään, maisemakuvaan ja maisemarakenteeseen. Vaurioituneiden alueiden jälkihoidosta tulee huolehtia.

Maatalouden harjoittamisedellytykset turvataan alueella. Viljely- ja laidunmaat luovat alueelle ajallista perspektiiviä sekä monimuotoisuutta ja vaihtelevuutta, joka on kaupunkialueella usein muuten vaikeata aikaansaada. **Soveltuvat osat käytöstä pois jätettyjä peltoja** tulisi niittäen ja vihermassaa poistaen kehittää **kukkaniityiksi.**

Asutukseen liittyvillä peltomailla luodaan edellytykset asukkaiden kasvitarha- tms. kasvien kasvattamiseen ja hoitoon tai luonnonhoitoon liittyville harrastuksille.

Keskuspuiston ympäristönhoito on ohjelmitava kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon virkistys-, ulkoilun ja suojelun sekä luonnon- ja maisemanhoidon tarpeet ja tavoitteet. Ohjelmassa on otettava huomioon myös yksityismaat alueen visuaalista hahmoa luovina tekijöinä. Kaupungin maille on luotava yksityiskohtainen maisemanhoitosuunnitelma.

29

Suojelua koskevat tavoitteet

29.1

Luonnonsuojelualueet

Luonnonsuojelulain nojalla suojeltaviksi suojelualueiksi osoitetaan jo rauhoitetun Majkärin lisäksi Lillträskmossen (nyk. Henttaansuo) , Lillträskbergen, Rödjeåkerin lehmuslehto sekä Kuurinmetsän hiidenkirnu.

29.2

Muinaismuistoalueet

Muinaismuistolain nojalla rauhoitettu muinaishauta-alue (inv. nrot 229-242) Kuurinniityn pientaloalueen eteläräjällä osoitetaan kiinteiden muinaismuistojen suojelualueeksi SM. Kuurinmetsässä Vehkalammen (nyk. Mössenkärin) luoteispuolella kivikauden asuinpaikaksi oletettu kohdealue (inv. nro 324) osoitetaan alustavan rajauskartan ja Museoviraston ohjeen mukaisesti sm-rajausmerkinnällä virkistysalueella. Merkintä säilyy maankäyttösuunnitelmissa, kunnes alue on tutkittu.

29.3

Kulttuurihistoriallisen ympäristön suojelu

Gerkin-Storhemtin ja Söderskogin maatalousalueille ja maatilakeskusten alueille osoitetaan kulttuurihistoriallisen ympäristön suojelua tarkoittava kaavamerkintä. Sen määräys vastaa Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 ja Espoon pohjoisosien yleiskaavoituksessa käytetyn merkinnän määräystä.

3 OSA YLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

31 Yleisperustelu ja -kuvaus

Keskuspuisto I:n osayleiskaava on laadittu seutukaavojen, Espoon yleiskaavaluonnoksen 1988 sekä kv:n hyväksymän Espoon pohjoisosien yleiskaavan osan yleispiirteisesti osoittamaan maankäyttöön perustuen. Jäsentelyä on tapahtunut mm. virkistysalueiden ja ulkoilureittien osalta. Suunnittelussa on pyritty siihen, että alue voi toimia **ensisijaisesti ympäristön asukkaiden päivittäisenä lähivirkistysalueena**. Ulkoilu säilyy alueella päävirkistysmuotona. Kasvavasta käyttöpaineesta johtuen ulkoilua pyritään ohjaamaan enenevästi ulkoilureiteille.

Osayleiskaava on luontoa ja maisemaa säilyttävä. Arvokkaimmat luontoalueet turvataan luonnonsuojelun alueina ja perinteiset maatalousmaisemat viljelykäyttöisinä alueina, joilla sallitaan vain vähäinen kulttuuri historialliseen ympäristöön soveltuva rakentaminen. Asuntorakentamista sallitaan vain tilakeskusten yhteydessä.

Osayleiskaava liittyy yleiskaavasunnitelmien osoittamalla tavalla ympäristöön, jonka maankäyttö tarkentuu asemakaavoissa. Asemakaavoissa ratkaistaan mm. Keskuspuistoon saapuvien katu-, pysäköinti- ja joukkoliikennejärjestelyt. Niissä myös osoitetaan Keskuspuiston viheralueiden ja rakennusalueiden väliset rajat sekä tavoitteiden mukaiset pääulkoilureitit Keskuspuistosta muille viheralueille.

32 Maanomistus

Metsäalueet on maanomistuksesta riippumatta osoitettu lähivirkistys- tai luonnonsuojelun alueiksi. Espoon kaupunki omistaa jo suuren osan Kokinmetsän ja Kuurinmetsän alueista. Laajimmat yksityismetsät ovat Henttaanmetsässä. Suvimetsässä sekä Smedsin-metsässä Henttaan ja Turunväylän välissä. **Pitkän tähtäyksen tavoiteperiaatteena on, että vähitellen Keskuspuiston lähivirkistysalueet tulevat Espoon kaupungin hallintaan ja yhtenäisen hoidon piiriin.** Maatalousalueiksi osoitetut pellot ja tilakeskukset ovat ja voivat edelleen säilyä yksityisomistuksessa.

33 Kokonaismitoitus

Kaava-alueella asuntojen ja työpaikkojen rakentaminen on vähäistä vanhojen alueiden täydennysrakentamista. Mitoitukset käsitellään maankäytön selostuksen yhteydessä.

34 Rakennettu ympäristö

34.1 Kokonaisrakenne

Alueen kokonaisrakenteelle on ominaista se, että rakennusalueita on vähän ja ne sijaitsevat alueen reunamilla niin, että luonnonarvoiltaan parhaat ydinalueet voivat säilyä laajana rakentamisesta vapaana aluekokonaisuutena. Lakeanmäen työpaikka-alue sijaitsee kaava-alueen pohjoisreunalla Turunväylän varressa. Alakallion koulualue Suvela II:n asuntoalueen kupeessa ja Kokinpuiston ulkotapahtuma-aluevaraus kaava-alueen kaakkoiskulmassa. Aluetta reunustavilta pääteiltä (Espoonväylä, Suvimetsäntie, Latokaskentie, Turunväylä ja Kilonväylä) avautuvat näymät kulttuurihistoriallisesti arvokkaille maatalousalueille (Söderskog ja Gerik).

34.2 Maankäyttö

34.21 Korttelialueet

AM -alueet

AM -alueet ovat maatilojen talouskeskusten alueita.

Alueet varataan maatalojen asuin-, talous- ja tuotantotilojen rakentamiseen. **AM -alueet osoitetaan kaavassa lisäksi /s-merkinnällä alueiksi, joilla ympäristö säilytetään.** Tämä tarkoittaa, että AM/s -alueilla oleva kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta sekä maisemallisesti arvokas puusto ja muu kasvillisuus sekä vanha tiestö on pyrittävä säilyttämään. Uudisrakentaminen on huolellisesti sopeutettava vanhaan ympäristökokonaisuuteen. Maatilakäytön lisäksi sallitaan myös muu soveltuva ympäristöhäiriötön käyttö, esim. ratsastustallitoiminta.

Tilanhoidon kannalta välttämättömien asuntojen lukumäärää ei ole rajoitettu. Muu asuntojen määrä määrittyy tilakoon mukaan siten, että rakennusoikeus on:

- 1-5 ha:n tiloilla 1 asunto ja
- yli 5 ha:n tiloilla 1 asunto + 1 asunto jokaista tilan pinta-alan alkavaa 20 ha kohti.

Asunnot on sijoitettava AM/s-alueelle. Söderskogin tilalle on Latokaski II C -asemakaavassa jo osoitettu AP-rakennusmaata. Gerkin tilan osia sisältyy Lakeanmäentien TY- alueeseen. Sekä Söderskogin että Gerkin tilakeskukset on osoitettu AM/s-alueiksi. Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 ja kv:n hyväksymässä pohjoisosien yleiskaavan osassa tilakeskukset ovat maa- ja metsätalousvaltaista aluetta M, samoin seutukaavoissa.

YO -alueet

Suvela II:n eteläpuolelle Alakalliolle on osoitettu **opetustoimintaa palvelevien rakennusten aluevaraus YO. YO-alueet on varustettu indeksillä k, joka tarkoittaa, että alueet on varattu kaupungin tarpeisiin.** Alueelle on ohjelmoitu peruskoulun ala-aste. Myös yläaste on myöhemmin sijoitettavissa alueelle. Rakennusoikeutta ei ole määritetty. Kv:n hyväksymässä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osassa alue on julkisten palveluiden ja hallinnon aluetta PY, taajamaseutukaavassa taajamatoimintojen aluetta.

VYV -alueet

Kokinpuisto -nimisen kadun (nyk. Vähän-Henttaan tien) eteläpuolelle on varattu **kulttuuri-, huvi- ja viihdetarkoituksia palvelevien rakennusten alue VYV (Kokinpuisto),** jolle voi sijoittua musiikki-, kesäteatteri-, näyttely- ym. ulkotapahtumien vaatimia rakennuksia, rakenteita sekä alueen käyttöä palvelevia pysäköintitiloja ja kulkuväyliä. **VYV-alue on indeksillä k varattu kaupungin tarpeisiin.** Alue mitoitetaan ohjeellisesti noin 10 000 katsojalle ja noin 700 esiintyjälle. Tämä edellyttää pysäköintitiloja noin 3 000 autolle. Huippukäytön pysäköintijärjestelyistä tarkemmin **kohdassa 27.2 Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti.** Alueen rakennusoikeus määrittyy hankesuunnitelman yhteydessä. Alue on Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 julkisten palveluiden ja hallinnon aluetta PY.

TY -alueet

Lakeanmäentien molemmin puolin sekä sen itäpuolelle on osoitettu **ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- ja varastorakennusten alue TY.** Alueelle ei saa sijoittaa laitosta, joka aiheuttaa melua, ilman pilaantumista tai muita häiriöitä ympäristölle. Alueelle saa rakentaa omaan toimintaan liittyviä näyttely-, myynti- ja toimistotiloja sekä asunnot kiinteistön hoitohenkilöstöä varten. Alueen ohjeellinen rakennustehokkuus on $ea = 0,30$ ja rakennusoikeus n. $19\,380\text{ k-m}^2$. Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 alue on osoitettu teollisuuden ja varastoinnin alueeksi T.

34.22

Katu- ja liikennealueet

Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti

Kaava-alue rajautuu pohjois- ja itäosaltaan Turunväylään ja Kilonväylään, lännessä pääkatuluokkaiseen Espoonväylään ja Latokaskentiehen sekä Suvimetsäntiehen eli kokoojakaduksi jäävään nykyiseen Finnoontiehen. Itse kaava-alueella ei ole yleisiä teitä. Katujakin on vain koillisosassa (Lakeanmäentie, Vanhan-Stensin tie, Gerkintie ja Ison-Henttaan tie). Lisäksi pieni osa Kokinkylästä Kuurinniittyyn johtavaa joukkoliikenne- katua (Vähänlammentie) ja pienehkö osa Espoonväylää sisältyy kaava-alueeseen.

Liikenteen hoidon kannalta ovat alueeseen rajautuvat moottori-, pää- ja kokoojatiet sekä reuna-alueiden kadut Keskuspuistolle tärkeitä. Reuna-alueita asemakaavoitettaessa on otettava huomioon näille liikenneväylille kohdistuvat Keskuspuiston käyttöön liittyvät tavoitteet ajoliikenteen, kevyen liikenteen, julkisen liikenteen ja yleisen pysä-

köinnin osalta. Toisaalta Keskuspuiston suunnittelussa on otettu huomioon reuna-alueiden asemakaavoituksessa jo tehdyt suunnitelmat.

Keskuspuistoa palvelevia pienehköjä n. 30 - 50 auton uusia pysäköintialueita on varattu osayleiskaavassa kaava-alueen reunamille Kokinkylään Ylismäentien varteen, Sunanniityntien ja Sunankaaren liittymän tuntumaan sekä Lakeanmäentien ja Ison-Henttaan tien liittymän tuntumaan.

Keskuspuistoa ympäröivissä asemakaavoissa on jo varattu Keskuspuiston käyttäjiä palvelevia pysäköintialueita. Malminmäen asemakaavassa on osoitettu pysäköintialue n. 100 autolle ja Tuomarila I:n kaavassa Kuurinniityntien varteen n. 50 autolle. Olarinniityn kaavassa on n. 170 auton yleinen pysäköintialue koulutontin vieressä ja n. 40 auton pysäköintialue Ylismäentien varressa. Olarinniityn koulualueen pysäköintialue palvelee myös läheisellä pieneläinten hautausmaalla kävijöitä. Kilonväylän kaavassa on yleinen pysäköintialuevaraus (26 ap) Sepänsolmun tuntumassa. Puolarmaarin ulkoilutukikohdan läheisyyteen on toteutettu n. 200 autopaikan pysäköintialue.

Mainittujen asemakaavoissa jo olevien ja osayleiskaava-alueelle osoitettujen pysäköintialueiden lisäksi tulevilla reuna-alueiden asemakaavoissa tulisi osoittaa Keskuspuisto I:n aluetta palvelevia yleisiä pysäköintialueita ainakin Kokinpuiston (nyk. Vähän-Henttaan tien) pohjoispuolelle (n. 2200 ap), Kuurinniityn itäosaan Vähänlammentien varteen (n. 30 ap) sekä Puolarintien ja Friisinkalliontien tuntumaan.

Kokinpuiston ulkotapahtuma-alueen pysäköintijärjestelyistä tarkemmin **kohdassa 27.2 Ajoneuvoliikenne ja pysäköinti. Liikenteen yleissuunnitelma on liitteenä 19.**

Kevyt liikenne

Kaava-alueen sekä sen reunamien kokooja- ja pääkadut varustetaan jalankulku- ja pyörätein. Tärkeimmät pää- ja kokoojakatujen kanssa risteävät kevyen liikenteen väylät johdetaan eri tasossa ajoliikenneväylien poikki. Keskuspuiston alueella olevat ja suunnitellut ulkoilutiet palvelevat paitsi ulkoilua myös työ- ja asiointimatkestusta. Virkistysalueella sijaitsevia ulkoiluteitä ei kestopäällystetä. Ulkoilutiet osoitetaan kaavassa ohjeellisin varausmerkinnöin. **Kevyen liikenteen suunnitelmassa (liite 20)** on eritelty kevyen liikenteen väylät käyttötarkoituksen mukaan. Väylät toteutetaan erityissuunnitelmien mukaan.

Joukkoliikenne

Keskuspuiston joukkoliikennepalvelut hoidetaan pääsääntöisesti kaava-aluetta sivuavia liikenneväyliä pitkin. Lisäksi Kokinkylän ja Kuurinniityn välinen uusi joukkoliikennekatu mahdollistaa joukkoliikenneyhteyden Tapiolan ja Espoon keskuksen välille. **Joukkoliikenteen tavoitteet on esitetty kohdassa 24.2 Joukkoliikennepalvelut.**

34.23

Virkistysalueet

VL-1 -alueet

Pääosa metsäalueista on osoitettu **lähivirkistysalueiksi VI-1.** Alueille saa rakentaa yleisen virkistys, ulkoilu- ja urheilutoiminnan edellyttämiä, alueen luonteeseen sopivia huoltorakennuksia, rakennelmia, pallokenttiä, urheilusuorituspaikkoja, ulkoiluteitä ja polkuja, ratsastusteitä, kunto- ja luontopolkuja, yms. tiloja. **Alueille asetetaan rakennuslain 124a §:n mukainen toimenpidekielto.**

Alueiden kasvillisuutta tulisi kehittää siten, että ulkoilumetsän luonne säilyy. Alueella sallitaan hälytysajoneuvojen ajon lisäksi vain alueen huoltoa ja hoitoa palvelevaa moottoriajoneuvo-liikennettä. Espoon yleiskaavasunnitelmissa ja seutukaavoissa vastaavat alueet on osoitettu virkistysalueeksi V.

VL-2 -alueet

Viljelykäytöstä pois jääneet niityt, joiden on haluttu säilyvän avoimina niityinä, on osoitettu **lähivirkistysalueiksi VI-2.** Alueisiin liittyviä metsänreunoja tulee erityisesti suojella. Avoimet niityt ovat alueen maisemaa rikastuttavia elementtejä ja ne tarjoavat elinmahdollisuuksia monipuolisemmalle eläin- ja kasvilajistolle. **Alueille asetetaan rakennuslain 124a §:n mukainen toimenpidekielto.**

VL-2 -alueiksi on osoitettu Söderskogin itäpuolella oleva Riimuniitty, Kuurinmetsän ja Henttaanmetsän välissä olevat Källkärr ja Rönnängen sekä alueen itäreunalla, Henttaan asuntoalueen tuntumassa oleva Rödjeåker. Espoon yleiskaavasuunnitelmissa ja seutukaavoissa alueet on osoitettu virkistysalueeksi V.

34.24 Erityisalueet

EHE -alueet

Kokinmetsään Olarinniityn kaava-alueen länsipuolelle on toteutettu n. 0,5 ha:n suuruinen, aidattu pieneläinten hautausmaa. Tämä alue osoitetaan osayleiskaavassa **EHE- alueeksi, jolla sallitaan pienten lemmikkieläinten hautaaminen**. Alueelle saa rakentaa myös toiminnan vaatimia huoltotiloja, mutta ei krematoriorakennusta. Olarin lukion ja yläasteen koulun viereinen pysäköintialue palvelee hautausmaalla kävijöitä. Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 ja seutukaavoissa alue on osoitettu virkistysalueeksi V.

EV -alueet

Turunväylän ja Lakeanmäen rakennusalueen väliin on osoitettu aluevaraus **suojaviheralueeksi EV**.

34.25 Vesialueet

Kuurinmetsän eteläpuolella oleva **Mössenkärr on osoitettu tekolammeksi (Vehkalampi) vesialueen merkinnällä W**. Lampi on myös kv:n hyväksymässä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osassa vesialuetta, seutukaavoissa virkistysaluetta.

34.26 Maatalousalueet

Maatilakeskuksiin välittömästi liittyvät viljelyalueet kaava-alueen länsi- ja koillisreunoilla on osoitettu **maatalousalueiksi MT**, joilla saa rakentaa vain maatalouden harjoittamiseen liittyviä huolto- ja varastorakennuksia, mutta ei asuntoja. Asunnot on sijoitettava maatilakeskusten alueille tai asunnoille varatuille korttelialueille. **MT- alueet on myös merkitty /s- merkinnällä alueiksi, joilla ympäristö säilytetään**. Alueita koskevat tällöin samat määräykset kuin AM/s- alueita. **Kts. kohta 34.21/ AM-alueet**. MT/s-alueet ovat maa- ja metsätalousalueita myös seutukaavoissa ja yleiskaavasuunnitelmissa.

34.3 Palvelut

Alueen pohjoisreunaan **Alakallion koulualueelle YO-k** sijoittuu ala-asteen koulu, myöhemmin mahdollisesti myös yläaste. Koulujen itäpuoliselle virkistysalueelle **ohjeellisesti osoitettu ohjeellinen lähiurheilualue (Alaniitynkenttä)** palvelee paitsi kouluja myös lähialueiden muita asukkaita. Kaava-alueen ympärillä olevilla asuntoalueilla ovat muut alueen julkiset palvelut, samoin kaupalliset lähipalvelut. Gerkin tilakeskuksen itäpuolelle osoitetaan myös **ohjeellinen lähiurheilualue (Vanhan-Stensin kenttä)** Stensin ja Smedsbyn koulujen ja lähiasutuksen tarpeisiin.

Keskuspuiston alueella on jo olemassa laaja **ulkoilureitistö sekä kuntoradat**, jotka toimivat talvisin valaistuina hiihtolatuina. Reitistöä, kuntoratoja ja latuverkkoa laajennetaan. Kaava-alueen lähistölle Puolarmaariin valmistuu Keskuspuiston itäosia palveleva ulkoilun tukikohta.

Seudulliseen ja sitäkin laajempaan käyttöön on varattu **Kokinpuiston ulkoesiintymisalue**. Sen toteutuminen edellyttää tarkentavaa hankesuunnittelua. **Kts. kohta 34.21/YYV-k -alueet**.

Joukkoliikennepalvelut ovat pääosin reunamien ajoväylillä ja ne ovat kaava-alueelta tyydyttävästi saavutettavissa. **Kts. kohta 34.22/Joukkoliikenne ja kohta 24.2/Joukkoliikennepalvelut**.

34.4

Yhdyskuntatekninen huolto

Rakennusalueet liitetään kaupungin vesi- ja viemäriverkostoon sekä Espoon Sähkö Oy:n kaukolämpöverkostoon. Alueen kautta on johdettu ja johdettaviksi suunniteltu vesi- ja viemäriverkoston, kaukolämmön ja maakaasun runkojohtoja sekä 110 kV ja 20 kV voimansiirtolinjoja. Malminmäen koillispuolelle on rakennettu kaukolämmön pumppausasema, joka on osoitettu virkistysalueella rakennuspaikkana. Maanalaiset runkojohtot sekä 110 kV ja 20 kV voimansiirtolinjat osoitetaan osayleiskaavakartassa johtomerkinnöin.

35

Luonnonympäristö

Rakennusalueilla on säilytettävä kulutus ja käyttö huomioon ottaen luontaista kasvillisuutta ja suoja puustoa ja tarvittaessa tehdä täydentäviä istutuksia. Metsät toimivat lähivirkistysalueina ja ne hoidetaan pääosin ulkoilumetsien tapaan. Avoimet niityt säilytetään esim. niittäen avoimina virkistysalueina. Arvokkaat luontokohteet osoitetaan suojelualueiksi ja hoidetaan näiden erityismääräysten mukaan.

36

Erityispiirteet jo suojelukohteet

Kaikki viisi kohdassa 16.1 mainittua arvokasta luontoaluetta (Lillträskmossen, Majkärr, Lillträskbergen, Rödjeåkerin lehmuslehto ja Kuurinmetsän hiidenkirnu) on osoitettu **luonnonsuojelulainsäädännön nojalla suojeltaviksi SL-alueiksi**. Näillä alueilla määrätään rakennuslain 135 §:n nojalla maankamaran kaivaminen, louhiminen, tasoittaminen ja täyttäminen, puiden kaataminen ja muut näihin verrattavat luonnontilaa muuttavat toimenpiteet kielletyiksi, kunnes alueet on muodostettu luonnonsuojelulain mukaisiksi luonnonsuojelualueiksi, kuitenkin enintään 5 vuoden ajan.

Muinaismuistolainsäädännön nojalla suojelluksi **SM-alueeksi** on osoitettu kohdassa 16.2 selostettu muinaishauta-alue Kuurinniityn eteläpuolella. Virkistysalueella olevalla **sm- aluerajausmerkinnällä** on osoitettu Vehkalammen luoteispuolella alustavan selvityksen mukainen mahdollinen kivikautinen asuinpaikka.

Söderskogin ja Gerkin talouskeskusalueiden AM/s ja näihin liittyvien maatalousalueiden: MT /s kaavamääräyksissä on **kulttuurihistoriallisen rakennuskannan ja ympäristön säilyttämistä** koskevia velvoitteita, jotka vastaavat Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 ja kv:n hyväksymässä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osassa annettuja määräyksiä. **Kts. kohta 34.21/ AM/s -alueet ja kohta 34.26/Maatalousalueet.**

37

Ympäristöhaitat jo häiriöt jo niiden vähentäminen

37.1

Yleistä

Keskuspuisto I:n osayleiskaavan maankäyttö painottuu poikkeuksellisesti viheralueisiin.

Siinä on vain vähän rakennusaluetta. Virkistys-, suojelu-, maa- ja metsätalousalueita, suoja-viheralueita sekä vesialueita on kaava-alueesta n. 93 %. Osa rakennusalueistakin (YYV,EHE) on virkistystä palvelevia tai virkistysalueiden yhteyteen sopivia. Vähäinen rakentaminen (koulut, pallokentät, työpaikka-alueeksi muuttuva pienehkö omakotiasutus lisäalueineen, tilakeskukset) sijaitsee alueen reunamalla liittyen ympäristön taajamarakenteisiin.

Osayleiskaavan virkistys-, ulkoilu- ja suojelupainotteisuudesta johtuen kaavan toteuttamisesta johtuvat ympäristöhaitat ovat maaston kulumista lukuunottamatta vähäisiä. **Keskuspuistoa ympäröivien alueiden maankäytöstä johtuvat ympäristöhaitat** selvitetään yksityiskohtaisempien ympäristön suunnitelmien tai sektorisuunnitelmien yhteydessä, kuten tiesuunnitelmien (Turunväylä, Kehä II) ja -meluselvitysten sekä asemakaavojen yhteydessä. Osayleiskaavassa on jossain määrin käsitelty myös ympäristön tiehankkeista ja asemakaavojen maan käytöstä Keskuspuistoon ulottuvia ympäristövaikutuksia. Näiden selvitysten kokoaminen esitettyä laajemmin Keskuspuisto I:n osayleiskaavan selostukseen ei ole tarkoituksenmukaista, koska se päisittäisi selostusta ja liiteaineistoa kohtuuttomasti. Koska lähialueen asemakaavoitus on käynnissä eri vaiheissa, ei selvitysten kokoaminen olisi edes mahdollista kaikilta osin.

Liikenteen aiheuttamat meluhaitat ja ilman pilaantuminen lisääntyvät alueen reunamille rakennettavien uusien pää- ja kokoojateiden läheisyydessä (Kilonväylä, Espoonväylä, Latokaskentie). Näiden varteen ei ole osoitettu uusia asuntoalueita. Turunväylältä ulottuu Sepänkylän kohdalle liikennemelua, joka on osayleiskaavassa otettava huomioon Lakeanmäentien varteen tulevien toimintojen sijoittelulla, rakenteiden äänieristeillä tai melusteella. Liikenteen aiheuttamien haittojen lieventämiseksi jo osittain rakennetulle Lakeanmäentien alueelle on osoitettu suojaviheralue EV.

Taajamakohtainen meluntorjuntaselvitys ja -suunnitelma tehdään asemakaavoitettaville osayleiskaavan osa-alueille asemakaavoitusvaiheessa tarpeen mukaan. Ainakin Lakeanmäentien TV-alueelle sekä Alakallion koulualueelle on taajamarakentamisen vuoksi laadittava osayleiskaavan jälkeen myös asemakaava. **Koko Keskuspuiston aluetta koskevan erikseen tehtävän meluselvityksen** perusteella todetaan, ovatko laajemmat meluntorjuntatoimenpiteet tarpeellisia.

Maaston kulumisen välttämiseksi on alueelle lisätty ohjeellisia ulkoilureittejä, joille pääosa ulkoilusta voi ohjautua. Reitistö on suunniteltu pääkulkusuuntatavoitteiden mukaisesti. Alueella jo tapahtuvan ratsastuksen ohjaamiseen on osoitettu ratsastuksen runkoreitti. Reittien erittely käyttötarkoituksen mukaan on tehty **liitteenä 20** olevassa kevyen liikenteen suunnitelmassa. Toteutussuunnitelmat laaditaan kustakin reitistä erikseen.

37.2

Ympäristövaikutusten tarkistuslista

1. Pinta- ja pohjavesi

- Puolarmetsän pohjavesialue: Espoonväylän vaikutukset/Selvitys tiesuunnitelman yhteydessä
- Suomenoja latvavesineen, Lukupuro, ym. purot: Liikenneväylien vaikutukset/Selvitykset tie- ja katusuunnitelmien yhteydessä
- Vehkalampi: Uinti- ja kalastusmahdollisuudet/Selvitys ja suunnittelu Keskuspuiston käyttö- ja hoitosuunnitelman yhteydessä

2. Maaperä

- Virkistysalueiden maaston kulumisen: Kulumisen kartoitus ja seuranta sekä ulkoilun ohjaus ulkoilureiteille ja reitistön rakentaminen kulutusta kestäväksi/Keskuspuiston käyttö- ja hoitosuunnitelman yhteydessä. Kts. myös kohta 37.2.

3. Ilma

- Liikenteen aiheuttamat ilmansaasteet: Keskuspuistoa sivuavien (Kilonväylä, Turunväylä) ja Keskuspuiston kautta kulkevien (Espoonväylä, Vähänlammentie) teiden liikenteen päästöt/ Ao. teiden ja katujen suunnittelun yhteydessä tehtävät arviot. Kts. myös kohta 17.3.
- Muut ilmansaasteet: Kts. kohta 17.3.

4. Ympäristöä mahdollisesti häiritsevä ja pilaava toiminta

- Osayleiskaava-alueelta ja sen välittömästä läheisyydestä liikennettä lukuunottamatta ei ole osoitettavissa toimintoja, jotka huomioon otettavissa määrin pilaisi Keskuspuiston aluetta

5. Tie- ja katualueet

- Keskuspuistoa sivuavat tiet: Turunväylä (uusi Sepänsolmun liittymä), Kehä II/Kilonväylä (uusi)/Tie- ja katusuunnitelmat sekä asemakaavat
- Keskuspuiston kautta linjatut tiet: Espoonväylä (uusi), Finnoontie (parantaminen), Vähänlammentie (uusi) /Tie- ja katusuunnitelmat

6. Meluntorjunta

- Keskuspuistoa sivuavat ja Keskuspuiston kautta johdettavat tiet: Tie- ja katusuunnitelmien sekä asemakaavojen yhteydessä tehtävät meluntorjuntaselvitykset ja -suunnitelmat. Kts. myös kohdat 17.4 ja 27.5.

7. Luonnonsuojelu

- Olemassa olevat luonnonsuojelukohteet ja -alueet: Majkärr, Kuurinmetsän hiidenkirnu. Kts. kohdat 16.1 ja 36.
- Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettaviksi esitetyt kohteet ja -alueet: Lillträskmossen, Lillträskbergenin kallioalue, Rödjeåkerin lehmuslehto. Kts. kohdat 16.1 ja 36.

8. Virkistysalueet

- Pääosa suunnittelualueesta eli n. 340 ha (n. 71 %) on varattu lähivirkistysalueiksi VL-1 ja VL-2. VL-1 alueilla sallitaan vain vähäistä ulkoilu- ja virkistysalueen luonteeseen kuuluvaa rakentamista. VL-2 alueilla ei sallita lainkaan rakentamista maiseman avoimena pitämiseksi. Virkistysalueiden rakentamisen vaikutukset ympäristöön ovat erittäin vähäisiä. Rakentamisen tarve ja sijainti määritellään yksityiskohtaisesti käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

9. Piha-alueet

- Taajama-alueiden asemakaavoissa ratkaistaan tonttien piha-aluejärjestelyt.
- Tilakeskusten alueet (Söderskog, Gerk) on osoitettu kulttuurihistoriallisesti suojeltaviksi maisemakokonaisuuksiksi, joilla uudisrakentaminen on huolellisesti sopeutettava vanhaan ympäristökokonaisuuteen. Piha-alueista on tehty tilakohtaisesti puuston ja pensaiden yksityiskohtainen inventaario. Kts. liitteet 21-23. Kts. lisäksi kohta 16.3.

10. Maiseman ja kulttuuriympäristön suojelu

- Muinaismuistoalueet: Kuurinniityn eteläpuolella oleva muinaishauta-alue sekä Mössenkärren koillispuolella oleva mahdollinen kivikauden asuinpaikka: Muinaismuistolain mukainen suojelu. Kts. myös kohdat 16.2 ja 36.
- Kulttuurimaisemakokonaisuudet ja rakennussuojelu: Tilakeskukset ja torppien ympäristöt (Söderskog, Gerk). Kts. edellä oleva kohta 9. Piha-alueet. Peltoviljelyalueet on merkitty MT-alueiksi, joilla on maisemansuojelunäkökohdat huomioon otettava /s-määräys. Viljelyksestä pois jääneet pellot on osoitettu virkistysalueiksi VL-2, joilla maisema pyritään säilyttämään avoimena ja joilla rakentaminen on kokonaan kielletty (Riimuniitty, Källkärr, Rönnängen, Rödjeåker). Kts. kohdat 17.2,28, 29.3,34.23 ja 34.26.

38

Kaavamerkintöjen ja -määräysten perusteluja

38.1

Nimistön perustelut

Nimistöllä on toiminnallinen tehtävä. Nimistö määrittelee paikkakäsitteet, sen avulla ohjataan fyysisten rakenteiden hahmotusta ja paikannetaan kohteita. Nimistö on myös **kulttuuri- ja identiteettitekijä**. Nimistönsuunnittelu pyrkii sekä säilyttämään omaleimaisia paikannimiä että korostamaan alueen historiallisia, ympäristöllisiä tms. erityistekijöitä. Nimistö on myös keskeisiä **kaupunkikuvan ja sen symbolisten merkitysten luoja**. Nimet ja niiden tarinat luovat osaltaan mielikuvia ja mielikuvat luovat paikan hengen, jonka tulisi ilmetä samansuuntaisena niin nimistössä kuin yleensäkin alueen toteutuksessa. **Keskuspuisto I:n** keskeiset osa-alueet on nimetty kylien, kaupunginosien ja niiden osa-alueiden mukaan. Alueet ovat seuraavat:

- **Henttaanmetsö -Hemtskogen**
- **Kokinmetsö -Kockskogen**
- **Suvmetsö -Söderskogen**
- **Malminmetsö -Malmskogen**
- **Smedsinmetsö -Smedsskogen**
- **Kuurinmetsö -Kurskogen**

Näihin sisältyy pienempiä osa-alueita kuten puustonosia, luonnonsuojelualueita, kenttiä, kevyen liikenteen eritasoja jne., joiden nimet niinkään auttavat paikantamista. Nämä nimet on annettu vanhojen paikannimien tai lähistön kadun- ym. nimien mukaan. Vanhat paikannimet ovat viime vuosien yleisen käytännön mukaisesti yleensä van alkukielellään eli ruotsiksi; milloin nimillä on ollut suomenkielistä käyttöä, myös suomeksi mukailtuina. Harkinnaiset kaava- ym. nimiin liittyvät nimet ovat suomeksi ja ruotsiksi.

Pääluonnonsuojelukohde on Lillträskmossen alueen alkuperäisen nimen Lillträskin mukaan. Näin myös nimi luonnonsuojelun tavoin säilyttää paikan arvon ja aitouden. Lill-

träskin mukaan on nimetty myös mm. paikan ohi menevä joukkoliikennekatu (Vähänlammentie, tässä suomennos). Myöhempi Hemtmossen-nimitys väistyy.

Mössenkärin paikalle suunniteltu tekolampi on nimetty **Vehkalammeksi - Mössentrösket**. Mössen tarkoittaa vanhoissa nimissä vehkaa. **Riimuniitty** on mukaelma nimestä **Grimängen**. **Salsäkern** lienee alunperin ollut **Sadelsåker** esim. maaston mukaan.

Alueen tilakeskukset ovat **Söderskog** (vrt. metsäalue erotukseksi Söderskogen) ja **Gerik**. Gerikin nimeä ei ole liitynnäisnimissä enää mukailtu suomeksi, nykykäytännön mukaisesti.

39

Sovellutukset ja suositukset

Koko Espoon Keskuspuiston alueelle, joka ulottuu Keskuspuisto I:n ja II:n osayleiskaava- alueille sekä ympäröiville asemakaava-alueille on tarpeen laatia osayleiskaavoituksen jälkeen **erilliset käyttö-, hoito-, opastus- ja toteutussuunnitelmat**. Suunnitelmiin tulisi liittää virkistysalueiden hankintaa koskevat tavoitteet ja hankinta-aikataulu sekä toiminta- kohteiden, ulkoiluteiden, yms. toteuttamista ja ympäristönhoidollisia toimenpiteitä koskeva kustannusarvio, aikataulu ja vaiheittain toteuttamisen suunnitelma.

4 TOTEUTTAMINEN

41 Rakentamisaikataulu

Alueen työpaikkakohteet eivät sisälly voimassa olevaan työpaikkarakentamishjelmaan. Myöskään Alakallion ala- ja yläasteen rakentaminen ja muut yleiset rakennushankkeet eivät sisälly KTS-kauden 1994-98 hankeohjelmiin.

Kunnallisteknisen huollon investointeja Keskuspuisto I:n virkistysalueille ei sisälly KTS-kauden ohjelmiin lukuunottamatta alueen kautta johdettavaa Henttaa-Kuurinniitty vesihuoltolinjaa ja sen päälle rakennettavaa ulkoilutietä.

Aluetta sivuavien pää- ja kokoojaväylien rakentamisen arvioitu ajoitus:

- Kilonväylä (Kehä II):	v:n 1995 jälkeen
- Espoonväylä ja Latokaskentie (+ Finnoontien parantaminen):	aikaisintaan v.2000
- Puolarintien jatke Ylismäentielle:	v:n 2000 jälkeen
- Ylismäentie Olarista itään:	Kilonväylän yhteydessä
- Vähänlammentie (joukkoliikennekatu):	ei toteutusarviota

42 Kunnan toteuttamistoimenpiteet

Toimenpiteet, joihin tulisi ryhtyä 3-5 vuoden kuluessa kaavan vahvistamisesta, määritellään kohdassa 39 selostetussa käyttö-, hoito-, opastus- ja toteutussuunnitelmissa. Samassa yhteydessä määritetään myös toteuttamisorganisaatio.

43 Muiden toteuttajien toimenpiteet

Muiden viranomaisten, rakentajien ym. toimenpiteet määritetään myös käyttö-, hoito-, opastus- ja toteutussuunnitelmien yhteydessä. Samalla määritetään myös sopimukset ja yksityisille maanomistajille mahdollisten suoritettavien korvausten periaatteet heidän maittensa käyttämisestä mm. yleiseen virkistykseen.

5 SUUNNITTELUVAIHEET

51 Aloite ja ohjelmointi

Kts. kohta 11.7 'Päätökset, suunnitelmat', kohta 21 'Osayleiskaavan laatimisen syyt' ja kohta 31 'Yleisperustelu ja -kuvaus'. Keskuspuisto I osayleiskaavaluonnos oli RakA 154 §:n mukaan nähtävillä 6.9. - 30.9.1993 ja osayleiskaavaehdotus RakA 29 §:n mukaan nähtävillä 13.2.-16.3.1995. Kh:n 16.5.1995 hyväksymän KTS-kaavoitusohjelman 1995 - 99 ja vuoden 1995 kaavoitusohjelman mukaan tavoitteena on saada Keskuspuisto I osayleiskaava kaupunginvaltuuston käsittelyyn loppuvuonna 1995. Osayleiskaava on laadittu vahvistamiskelpoiseksi.

52 Suunnittelu

Osayleiskaavan on laatinut apulaisyleiskaavapäällikkö Leo Rantala. Kaavan selvitys- ja suunnittelutyöhön ovat kaupunkisuunnittelukeskuksen yleiskaavayksikössä osallistuneet myös maisema-arkkitehti Tuula-Maria Merivuori, tutkija Heikki Wuorenrinne ja kunnallisteknisen huollon insinööri Hannu Vepsäläinen. Pinta-alamittaukset on suorittanut teknikko Anne Pitkänen. Kaavakartat on piirtänyt liikennettä koskevia karttoja lukuunottamatta suunnitteluavustaja Marita Streng-Nissi.

Osayleiskaavan liikennettä koskevat selvitykset, tavoitteet ja suunnitelmat on laatinut tukipalveluyksikön liikennesuunnittelun vastuualueella liikennesuunnittelusihteeri Jaana Salo. Selvitys- ja suunnittelutyöhön ovat liikennesuunnittelun vastuualueella osallistuneet myös suunnitteluinsinööri Markku Antinoja sekä suunnitteluinsinööri Leena Viilo. Liikennettä koskevat kartat ovat piirtäneet suunnitteluavustaja Tuula Nykänen sekä piirtäjät Riitta Haravuori ja Maire Heinänen.

Osayleiskaavan nimistön on suunnitellut tukipalveluyksikön nimistösuunnitteluryhmässä nimistösuunnittelija Marja Viljamaa-Laakso.

Käsillä oleva Keskuspuisto I osayleiskaava, piirustus nro 4980 on päivätty 01.06.1993, muutettu ja tarkistettu 19.08.1994, kh:n 29.11.1994 päätöksen mukaisesti muutettu 09.01.1995 sekä muutettu nähtävillä olon jälkeen 12.09.1995. Kaupunginvaltuusto on 01.04.1996 hyväksynyt osayleiskaavan ja samalla kehottanut kaupunginhallitusta peruuttamaan kv:n 19.01.1994 hyväksymän Espoon pohjoisosien yleiskaavan vahvistamista koskevan alistuksensa siltä osin kuin se koskee Keskuspuisto I osayleiskaavaan sisältyviä alueita. Kv:n päätös alistetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

6
TILASTOLOMAKE

ESPOON KAUPUNKI KAUPUNKISUUNNITTELUKESKUS
Yleiskaavayksikkö

KESKUSPUISTO I OSA YLEISKAAVA
Kaavatilasto 12.09.1995.

Maankäyttö	Pinta-ala		Kaikista alueista %	Ohjeellinen aluetehokkuus ea	Ohjeellinen kerrosala k-m ²
	ha	%			
AM	9.86	100.0	
A yhteensä:	9.86	100.0	2.1		
YO	2.75	32.8	
YYV	5.63	67.2	
Y yhteensä:	8.38	100.0	1.7		
TY	6.46	100.0		0.30	19 380
T yhteensä:	6.46	100.0	1.4		19 380
VL-1	320.02	94.1			
VL-2	20.16	5.9			
V yhteensä:	340.18	100.0	70.9		
Kadut,tiet,joukkoliik.kadut	3.90	100.0			
L yhteensä:	3.90	100.0	0.9		
EHE	1.07	21.7			
EV	3.85	78.3			
E yhteensä:	4.92	100.0	1.1		
SL	33.28	97.4			
SM	0.88	2.6			
S yhteensä:	34.16	100.0	7.1		
MT	65.75	100.0			
M yhteensä:	65.75	100.0	13.7		
W yhteensä:	5.47	100.0	1.1		
Koko kaava-alue:	479.08		100.0		

.. Alueen kerrosala ja tehokkuus määritellään hankesuunnittelun yhteydessä.